

ΣΚΑΠΑΝΕΥΣ

Μακρονήσου

ΑΕΡΑ!!

28^{ος} Οκτωβρίου

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1949 ΝΕ7

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ν. ΜΕΛΑ : 28 'Οκτωβρίου (άρθρον).
 Γ. ΛΘΑΝΑ : Γλυκειά μου 'Ελλάδα (ποίημα).
 ΣΤ. ΣΠΕΡΑΝΤΖΑ : Πίνδος (ποίημα).
 ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΡΑΛΗ : Κάποιοι εικόνες (χρονογράφημα).
 ΤΑΚΗ ΠΑΝΤΑΖΗ : 'Αρχές και θέσεις (κοιν. επιφυλλίδα).
 ΕΜΜ. ΤΡΙΦΥΛΛΗ : 'Η δολοφονία της «'Αττικής».
 ΣΠΥΡ. ΔΕΜΕΝΑΓΑ : Τό εγκλημα (εὐθυμογράφημα).
 ΚΥΡ. ΚΑΤΙΝΑΚΗ : Μέσα από τὴ στάχτη (διήγημα).
 Ν. ΕΥΘΥΜΙΟΥ : Γεώργιος Βιζυηνός.
 ΜΙΧ. ΒΑΣΣΑΛΟΥ : Οικονομικὴ ἰσότη-
 τα στὴν Ε.Σ.Σ.Δ.
 ΔΗΜ. ΔΟΥΚΑΡΗ : Δήλος, τὸ ἱερὸ νησί (ταξιδιωτικαὶ ἐντυπώσεις).
 ΟΔΥΣ. ΕΛΥΤΗ : 'Ο Νεκρὸς Πολεμιστῆς (ποίημα).
 ΚΑΚ. ΚΟΥΜΟΥΤΣΑΚΟΥ : 'Ο Γράμμος.
 Α. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΥ : Τὸ 1940-41 στὴ Λογοτεχνία.
 Γ. ΣΠΑΝΟΥ : Φρειδερίκος Σοπέν.
 † 'Αρχ. ΣΤΥΛ. ΚΟΡΝΑΡΟΥ : 'Ο Χριστὸς καὶ οἱ νέοι.
 † 'Αρχ. ΚΩΝ. ΑΓΡΙΑΝΙΤΟΥ : 'Η μέθη.
 ΜΙΧ. ΠΡΟΒΑΤΑ : Στιγμὲς πολέμου.
 'Επίσης ποικίλη ὄλη μὲ λαογραφικά, στρατιωτικὰ καὶ ἐγκυκλοπαιδικὰ θέματα. 'Αθλητισμὸς, πινιδία, ἐκλαϊκευμένη ἐπιστήμη, τέχνη κλπ., ὡς καὶ ρεπορτάζ ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς Μακρονήσου.

—Τὸ ἐξώφυλλο ἐφιλοτεχνήθη ἀπὸ τὸν στρ. τοῦ Β' Ε.Τ.Ο. Κιμ. 'Ηλιόπουλο.
 —Τὸ ἐξωμακρονησιώτικο φωτορεπορτάζ ἀνήκει εἰς τὸ Γραφεῖον 'Αελέφω Μεγαλοκονόμου, οἱ φωτογραφίες δὲ τῆς τελευταίας σελίδος ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐπίσκεψιν τῶν Βασιλέων εἰς Λέρον καὶ Μυτιλήνην κατὰ τὴν τελευταίαν περιόδου ἀνὰ τὴν νησιωτικὴν 'Ελλάδα.
 —Τὸ φωτορεπορτάζ Μακρονήσου ἀφιέλεται στὸν στρ. 'Ι. Κυριακίδη καὶ τοὺς ἄλλους φωτορεπόρτερ τῶν Μονάδων.
 Τὰ σκίτσα στὸν σκιτσογράφο μας στρ. Θ. Κόκκινο καὶ τὸν στρ. 'Α. Μυτιληναῖο.

ΣΤΙΧΟΙ ΤΟΥ ΕΠΟΥΣ

ΓΛΥΚΕΙΑ ΜΟΥ ΕΛΛΑΔΑ

"Αρματ' ἂν σοῦ λείπουν καὶ κανόνια
 σοῦ περσεύει ἡ πίστη κι' ἡ καρδιά,
 Τρεῖς γιλιάδες ἔνδοξα ὄλα χρόνια
 τὴ χρυσὴ σου ἀγιάζουν Λευτεριά.

Κι' εἶναι κάθε χρόνος, καθ' αἰώνας
 ἓνα στέφος αὐλο — ἓνας στρατός.
 "Ανισος στὰ σίδερα ὁ ἀγώνας
 ἄνισος καὶ στὰ ὄπλα τοῦ φωτός.

μὲ τ' ἀστραφτερό σου ὄπλισου δίκιο,
 γτύπησε τὴ βία θαρρετὴ!
 Κάλιο νὰ γης θάνατον ἀντρίκιο
 Παρὰ νὰ ζεῖς δίχως ἀρετὴ.

Μὰ γλυκειά μου 'Ελλάδα, δὲν πεθαίνεις,
 ὅπως δὲν ἐπέθανες ποτέ!
 Ζῆς αἰώνια κι' ὄλους ἀνασταίνεις
 ὅταν ξαναλές: «Μολὼν λαβέ!»

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΘΑΝΑΣ

ΠΙΝΔΟΣ

Τῶν προγόνων βλαστοί, μ' ἀσσαλένια κερμιά
 τοῦ πολέμου περνώντας τὴ φρίκη,
 τῆς καρδιάς μας τὴ φλόγα τὴ φέραμε μιά
 ὡς ἐκεῖ, ποὺ μᾶς πρόσμενε ἡ Νίκη.

μὲ τὴ λόγγη γαράσαμε ἀβρὸ στὰ βουνά
 τ' ὄνομά μας —γαλάζιο λουλούδι—
 νὰ τὸ πάρη ὡς τὰ πέρατα ὁ θρύλος ξανά,
 στοὺς λαοὺς νὰ τὸ κάνει τραγοῦδι.

Προταγὴ στὴ φυλὴ μας, ὡς ὅμοιο βαιρεία,
 τὸ παλιὸ ν' ἀναστήσωμε θάμα.
 Νὰ ναι αἰώνια σὲ τούτῃ τὴ γῆ ἡ Λευτεριά
 Κάποιας μοίρας ὀρτίζει τὸ τάμα.

Μάννα 'Ελλάδα, δικὴ σου μιά σάλπιγγα ἠγεῖ
 λὲς ἀκόμα στῆς Πίνδου μιά κόχη
 στοὺς λαοὺς νὰ θυμίζει γαμάτο ψυχὴ
 τὸ τρανὸ ποὺ ξεστόμισες «'ΟΧΙ!».

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΖΑΣ

ΣΚΑΠΑΝΕΥΣ ΜΑΚΡΟΝΗΣΟΥ,

Μηνιαῖο Περιοδικὸ
 τῶν
 Μονάδων Μακρονήσου

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ:
 ΥΠΟ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΥΠΟΥ
 καὶ
 ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑΣ ΜΑΚΡΟΝΗΣΟΥ
 Σ.Τ.Γ. 9026

ΤΙΜΗ ΓΕΥΧΟΥΣ
 ΔΡΑΧΜΑΙ 2.000

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:
 Ἔτησια 24.000
 Ἐξήμηνος 12.000
 Τρίμηνος 6.000

Τιμὴ διὰ Σκαπανεῖς
 Δραχμ. 1000

ΕΚΑΠΑΝΕΥΣ ΜΑΚΡΟΗΣΟΥ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Η 28η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Σ' ώρες γεμάτες αγωνία, πόνο και συντριβή, σ' ώρες που οι άνθρωποι σε πρωτόφαντο αίματρο πανηγύρι συνέθεταν με καινού μολύδι και δάκρυα την πιο τραγική μπαλλάντα στον Μολών του πολέμου, ήρθε, θεόσταλη λέξ, η 28η Οκτωβρίου για να καταυγάσει με τ' ανέσπερο φως της ελπίδας και της πίστωσης την Οικουμένη π' αντίκρυζε περιφοβή τις σιδηρόφρακτες όρδες του Κακού να όρμουν από παντού για να κουρσέφουν τις ήθικες αξίες και τα ιδανικά της ζωής.

Ήρθε να επαληθεύει γι' άλλη μια φορά πως: «Η Μεγαλωσύνη στα Έθνη

δεν μετριέται με τὸ στρέμμα
Με τῆς καρδιάς τὸ πύρωμα μετριέται—

καί με τὸ αἷμα»
κι' ἀκόμη νὰ σκορπίσει τις αὐταπάτες και τὰ μαδιά πέπλα πούγε ἀπλώσει στην Ἡπειρωτικὴ Εὐρώπη και στις ψυχές των προμάχων τοῦ πολιτισμοῦ ὁ ἐσμός των νεοδαρδάρων φορέων τοῦ μισους, τῆς καταστροφῆς και τοῦ ἐξανδραποδισμού.

Τὸ φασισμό της δὲν ζάφνιασε παρά μόνον ἐκείνους που δὲν εὐτύχησαν νὰ γνωρίσουν ἀπὸ κονιά τῆ χώρα που συνθέτει κάθε ἀξία στη γῆνη πορεία τοῦ ἀνθρώπινου γένους και που χαρίζει με τὴν ἴδια εὐκολία Παρθενώνες και Θερμοπύλες. Γιὰ μὰς, κι' ἀκόμη ὅσους πλησίασαν στη φωτεινὴ αὐτὴ γωνιά τοῦ Πλανήτη, ἡ 28η Οκτωβρίου ἦτο κάτι που ἔπρεπε και δὲν μπορούσε παρά νὰ ρθῆ. Ἐέραμε, και μαζί μας κι' ὅσοι ρίζαν ἔστω και μιά φυγαλιά ματιά στην Ἱστορία μας, πὼς στους ἀγῶνες γιὰ τὴν Ἐλευθερία και τὴν Ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια δὲν ὑπάρχει γιὰ τὸν Ἕλληνα και τὴν Ἑλλάδα παρά μιά θέσις ἡ θέσις τοῦ ὄρθιου και ἀποφασισμένου γιὰ Ἀρκάδια και ὀλοκαυτώματα μαχητοῦ.

Ἔτσι καθὼς τὸ παγερό ἐκεῖνο πρωινὸ τοῦ Ὀκτώβρη τὸ πανάρχαιο «ΜΟΛΩΝ ΛΑΒΕ» ζωντάνεψε ἀπὸ περφόνο ΟΧΙ ὅλοι μας, ἀπὸ τὸν Βασίλεα και τὸν υπεύθυνο κυβερνήτη ὡς τὸν πιο ἀνεύθυνο πολίτη, μ' ἐπίγνωση και σὲ καθολικὸ συναγεμῶ τῆς ψυχοπνευματικῆς και σωματικῆς μας ἀλκῆς κυττάξαμε πίσω και γύρω μας τους Μαραθῶνες, τους Παρθενῶνες και τις σκιές των Ἀθανάτων Προγόνων μας, σφίξαμε ὑποσχητικὰ τὰ δόντια και με στηλωμένα τὰ μάτια στη δόξα ἀδράξαμε τῆς τιμῆς ὁ ὄπλο και κάναμε τὴν Ἑλλάδα μας ἔπαλξι και δωμῶ.

Ἀγωνιστήκαμε ὑπὲρ ὄλων και γιὰ τὴ Νίκη και γιὰ τὴ Δόξα τῆ Δόξα που εἶναι ὑπέρων και τῆς ἴδιας τῆς Νίκης. Και τὰ κερδίσαμε και τὰ δυο. Μὲ τὸ ΟΧΙ που ἀστράφη μὲς τὸ γεμάτο θούρα, φόβο και ὑποταγὴ Διεθνῆ Ὀρίζοντα τῆ Ἑλλάδα, κρατώντας γιὰ μόνον τῆς ἔπαθλο τῆ δάφνης και τὸν θναυσμό, ἔδωσε στην Οικουμένη τὴν πρώτη Νίκη τοῦ Πολιτισμοῦ και τῆς Δικαιοσύνης πάνω στη δουλεία, που σερβίρονταν σὰν ἐνεία ταΐεις πραγμάτων.

Νίκη καθολικὴ, Πανανθρώπινη μὲ ταυτόχρονα κι' ἀκριβοπληρωμένη με χιλιάδες σταυρούς, ἀτέλειωτα ἐρείπια κι' ἀνεπίπτες συμφορές. Τὰ χαλυδωμένα πάνω στὸ ἀμάλλι τοῦ χρέους Ἑλληνικά νιότα σὲ μιά ὑπέροχη κι' ἀπαραδειγμάτιστη ἀμιλλα θυσίας και ἠωσίμου δίνουν

μὲ τὴν πολεμικὴ ἰαχὴ ΑΕΡΑ τὸ μέτρο τῆς ἀναλωϊώτης ἐμμονῆς τῆς φυλῆς στὶς ἱερὲς προγονικὲς παρακαταθήκες που ἀξιοῦν τὴν Ἑλλάδα νὰ στέκει πάντα κυματοθραύστης κάθε βίας ἀβενδήποτε προερχομένης. Κυματοθραύστης μὲ ταυτόχρονα και τιμητῆς ἐνὸς ὑπέροχου πεπρωμένου που θέλει ἀπὸ χιλιάδες τῶρα χρόνια σ' ὥρες οἰκουμένης δοκιμασίας τὸ φῶς νὰ ἐκπορεύεται ἀπὸ τὴν μικρὴ ἀλλὰ γεμάτη θρύλους αὐτὴ γωνιά τῆς γῆς.

Ἔτσι ἡ 28η Οκτωβρίου ὀρθώνεται στὰ μεσοῦρανα σὰν συμβολὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἀντρείωσῆς, συνέχιας και συνέπειας και γίνεται σταθμός. Σταθμός στην Ἑλληνικὴ μὲ σὲ προέκτασι και στην Παγκόσμια Ἱστορία που ἐκαλεῖτο ν' ἀφήσῃ τὸ κανάλι τῆς προόδου, τῆς δημοκρατίας και τοῦ πολιτισμοῦ νὰ ἐκτραπῆ και ν' ἀκολουθήσῃ τὴν ἐκτραμωτῆ και γεμάτο πυκνὸ σκοτάδι και κτηνώδη βία κανάλι τῶν δικτατόρων. Σὰν τέτοια τὴν γιορτάζουμε ἐννέα χρόνια τῶρα τὴν ἡμέρα αὐτὴ που στην Πίνδο, τις Τρημισσίνες και τὰ ὄχυρὰ ζαναζωντάνεψε τις Θερμοπύλες, τις Ἀλαμάνες και τὸ Σκρά. Και κλίνουμε μ' εὐλαβεία, εὐγνωμοσύνη και σεβασμὸ τὸ γόνυ στις φυχῆς τῶν ὑπέροχων νεκρῶν μας που «ἔπασαν γιὰ νὰ μείνῃ ὄρθια ἡ Ἑλλάδα. Νὰ μείνῃ ὄρθια ἡ Ἑλλάδα γιὰ νὰ μὴ λείψῃ ἡ Ἀλήθεια ἀπὸ τὸν κόσμον.

Πέρασαν χρόνια ἀπὸ τὴν ἡμέρα τοῦ πρώτου ΟΧΙ μὲ ἡ Ἑλλάδα, κατὰ τὴν δάσκανο μοῖρα και τὴν ὄρη ἀκόμη και τῶν μέχρι χθὲς ἠμνητῶν της, δὲν μπόρεσε νὰ κατεβῆ ὅτε γιὰ μιά στιγμὴ ἀπὸ τὴν ἔπαλξι γιὰ νὰ ἐπούλωσῃ τις πληγῆς και νὰ τιμῆσῃ εἰρηνικά τους νεκρούς της.

Τὰ δυο ΟΧΙ που βροντοφώνανε στοὺς ἀνθρώπους τῆς μαύρης βίας τὴ ἀκολούθησε τὸ τρίτο, μὲ ἔξ ἰσου στεντόρειο ΟΧΙ κατὰ τὸν μακελλάρηδων τοῦ Κρεμλίνου πού, ἀντὶ νὰ ρθῶν «προσκυνηταί», ὅπως ἔλεγαν στην Ἑλλάδα, θέλησαν νὰ ἀδύρουν τὸ φῶς που κάποτε θέρμανε τις παγωμένες ἀπὸ τὸ φόβο ψυχῆς του.

Μὰ ἡ ΕΛΛΑΔΑ οὐτε τῶρα γονάτισε. Συνέχισε, ἀδιάφορο ἀν ἀλλάξαν οἱ ἐχθροί, με τὴν ἴδια ἀπαράμιλλη ἀποφασιστικότητῃ τὴν ἐποποιία π' ἀρχισε μιά παγερὴ νύχτα στην Κηφισιά. Και θὰ συνεχίση, ἄλλοτε με τ' ὄπλο ἐπρωτεῖναιτες κι' ἄλλοτε, ὅπως σήμερα, με τ' ὄπλο ἀπαρὰ πόδας, νὰ μαχεται ἕως ὅτου κάνει ἀνεπιθύμητο κτήμα τῆς τῆν ἠουχία και τὴν εἰρήνη, που ἐνὸ με τ' ἄλυκο αἶμα τῶν παιδιῶν της τῆ χάρισε στοὺς ἄλλους, κι' ἀκόμη και στοὺς σημερινούς ἐχθρούς, δὲν ἀφασαν νὰ τὴν κερδίση γιὰ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ της.

Στις ἱερὲς μορφῆς και τὰ τίμια σκηνώματα τῶν μαρτύρων τῆς Ἑλληνικῆς και Πανανθρώπινης Ἐλευθερίας, που μιά μερα σὰν κι' αὐτὴ δῶσαν τὸν ὄρκο νὰ γίνου κι' ἔγιναν ὀλοκαυτώματα στὸν δωμὸ τῆς ἰδίας προσοπίζοντας τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστη τὴν Ἁγία και τὴν ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια, δίνουμε τὴν ὑπόσχεσι πὼς δὲν θὰ σταματήσωμε παρά μόνον ἀφοῦ ἀξιοποιήσωμε τὴν ὑπέροχὴ τους θυσία και κατοχυρώσωμε τὴν Τιμὴ, τὴν Ἐλευθερία και τὴν Δόξα που μὰς ἐχάρισαν.

Δίνουμε τὴν ὑπόσχεσι και μῦθος τους κλίνουμε εὐλαβικά τις ΣΗΜΑΙΕΣ.

ΝΙΚΟΣ ΜΕΛΑΣ

Μακρονησιώτικες Πεννιές.

28 'Οκτωβρίου :

Ἡ σκέψη μας στρέφεται στις λαμπρές ἡμέρες τῆς Δόξης, στοὺς ἀγῶνες τῆς φυλῆς γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς, στ' ἀγῶνα Ἑλληνοπούλα που συνεχίζουν καὶ σήμερα τὴν ὥραν αὐτὴ τὸν ἀγῶνα γιὰ νὰ κρατήσουν τὴν Πατρίδα μας ἀμόλευτη ἀπ' τὸν καινούργιο Δυναστὴ.

Ἡ μνήμη ὀρθάνει μπρὸς μας τὸ μεγάλο χρέος — Νὰ σταθούμε Ἕλληνες στὸν τόπο μας, ἀπόγονοι ἀξιοὶ προγόνων που μάτωσαν τὴν στήθε τῶν γιὰ νὰ μᾶς χάρισουν τὴν ἐλευθερία μας.

28 'Οκτωβρίου :

Ἄρχη τοῦ μεγάλου ἀγῶνα τοῦ σύγχρονου Ἑλληνισμοῦ γιὰ τὸ γλυτωμὸ του ἀπ' τὴν μανία τῶν καταλυτῶν τῆς ἐλευθερίας καὶ Δημοκρατίας, ἀλλὰ καὶ ἡ πρώτη Νίκη αὐτοῦ τοῦ ἀγῶνα που ἔκλεισε στὶς κορφές τοῦ Γράμμου καὶ τοῦ Βίτσι καὶ ριζοδόησε τὴν Ἑλληνικὴ λευτεριά.

Ζήτη ἡ 28 'Οκτωβρίου.

Ἡ ἱστορία διδάσκει, πὼς ὁ λαὸς που κατοικεῖ τὶς χώρες μας ἀπ' τοὺς ἀρχαίους χρόνους ὡς τὰ σήμερα εἶναι οἱ Ἕλληνες. Ὁ ἠρωισμὸς μας στὰ πεδία τῶν μαχῶν δεξαίνει, πὼς ἡ ἀπτηρὴ Νίκη δὲν ἔφυγε ἀπὸ δῶ. Κι' αὐτὸ εἶναι ἀρκετὸ νὰ δείξῃ, πὼς οἱ Ἕλληνες ζοῦν καὶ θὰ ζοῦν.

Ποῦ εἶναι ὁ Φαλμεράιερ τώρα γιὰ νὰ δῇ πὼς οὔτε κι' αὐτὴ τὴ φορά δὲν ἐσλαβώθη ἡ Ρουμανία καὶ ἡ χώρα μας μένει Ἑλληνική! Γιατὶ ἐδῶ δὲν χωροῦν ἄλλοι παρεκτός Ἕλληνες. Δημιουργήσαμε θαύματα, πέσαμε... πάντως δὲν χανόμαστε. Γιατὶ

τὸ χάσμα που ἀνοίξε ὁ σεισμὸς εὐθὺς ἐγίνιστο ἀνή... ὅπως λέει κι' ὁ Σολωμὸς χαρακτηριστικὰ σὲ τέτοιες περιπτώσεις..

Καὶ νὰ εμεῖς θὰ δώσουμε προκοπὴ στὸν τόπο μας, θὰ τὸν εὐτυχήσουμε. Ἄθεο μπόρε καὶ καταστροφὴ, μὰ δὲν μᾶς ἐξερρίζωσε. Καὶ τώρα θάρρη ἡ προκοπὴ. Ἐμπρὸς νὰ εὐτυχισθῇ ὁ τόπος μας!

Στὶς 17 'Οκτωβρίου ἔκλεισαν ἑκατὸ χρόνια ἀπὸ τὴν ἡμέρα που πέθανε στὸ Παρίσι ὁ Φρειδερίκος Σοπὲν, ὁ πρῶ συμπαθητικὸς κι' ἀγαπητὸς συνάδελφος καὶ πλανίστας. Δίκαιος ὅλος ὁ πολιτισμὸς ἀξιοῦσε μνημόνευε τὴν ἐκπληκτικὴ καὶ τραγικὴ αὐτὴ μουσικὴ μεγαλοφυΐα, μὲ τὸ στοι πηγαίο καὶ βαθὺ συναισθηματισμό, που στοὺς ἐξαισίους ἤχους του μετουσίωσε ὄχι μόνο τὶς σακρῦδρεςτες ρομαντικὲς συγκινήσεις μὰ καὶ τὸν καυμὸ καὶ τὸν πόνο γιὰ τὴν τύχη τῆς ἀγαπημένης του Πατρίδας, τῆς μαρτυρικῆς Πολωνίας.

Ὁ Ραδιοσταθμὸς Μακρονήσου μᾶς ἔφερε ξανά κοντὰ στὸ μάγο αὐτὸ τοῦ πιάου, ὅταν, τὸ βράδυ τῆς ἐπετείου, μετέδωσε τὶς θαυμάσιες ἐμπνεύσεις τοῦ μεγάλου μουσουργοῦ.

Ὁ γνωστὸς Γάλλος ποιητὴς Πιέρ Ἐμμανουέλ, που μαζί με τὸν Ἐλιάρ καὶ τὸν Ἀραγκὸν συμπήρανε τὴν κομμουνιστικὴ πλειάδα του Παρισιῦ καὶ που πρὸ καιροῦ εἶχε προβῆ σὲ ἐντυπωσιακὲς φιλοσυμμορτικὲς ἐκδηλώσεις, δημοσίεψε ἕνα καυστικὸ ἀρθρο στὴν Παρισινὴ ἐφημερίδα ε' Ὁ Κόσμος μετ' ὁποῖο κατακρίνει τὰ Κομμουνιστικὰ Κόμματα γιὰ τὴν ἀνελεύθερη ὀλοκληρωτικὴ πολιτικὴ μετ' ὅτι αὐτὰ ἐργάζονται, ὅπως διεπιστάθη ἀπὸ πολλὰς ἄλλες τους ἐνέργειες μὰ ἰδιαίτερα ὕστερ' ἀπὸ τὴν καταδίκη τοῦ Ὀύγγρου Ἐγπουργοῦ Ράικ. Στὸ ἀρθρο αὐτὸ ὁ Ἐμμανουέλ μεταξὺ ἄλλων ἀναφέρει:

«Ἀρκετὰ μᾶς ἐχρησιμοποίησαν. Ὅταν μᾶς ἐζήτησαν νὰ διαμαρτυρηθούμε ἐναντὶ τῶν κατέρων τοῦ Φράνκο καὶ τῶν τυφελισμῶν στὴν Ἑλλάδα, τοὺς ὑπακούσαμε πάντοτε. Δὲν μπορούμε ὅμως πιά νὰ ἐξακολουθήσουμε. Σὰν ποιητὴς, σὰν ἄνθρωπος, διαμαρτυροῦμαι κατὰ τῆς πολιτικῆς αὐτῆς, τῆς ὁποίας ἀριούμια νὰ ἐξακολουθῆσῃ νὰ εἶμαι ὄργανος.

Νὰ λοιπὸν ποῦ... ἐσμβαίνω καὶ εἰς Παρίσι» ὅσα καθε στιγμὴ στὴν Ἑλλάδα!

Ὁ ΜΑΚΡΟΝΗΣΙΩΤΗΣ

Ἑκατοντιέ

ΚΑΠΟΙΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ

Πέρασε τὸ πρῶτο φουρτούνιασμα τοῦ ἐθινοπόρου, ἡ ἀναταραχὴ που ἦλθε τόσο ἀξέσπαστο καὶ μᾶς συγκλόνισε καὶ μᾶς ἐπαναστάτησε μετ' ἡ πρωτοβόρεια, τὶς καταγιγίδες, τὶς πλῆμμυρες, τὶς ἀστραπὲς καὶ τοὺς ἀνεμους. Κι' ἦλθε ξανά ἡ γαλήνη. Ἡ δευτέρη μορφή τῆς ἐναλλαγῆς. Ἀπαληνὴ, χεῖνοπωριτικὴ ἠσυχία χωρὶς φωνὴ, χωρὶς διαλαλήματα, ὅπως συνηθίζει νῶσται καὶ ἡ γαλήνη, ὅπως ἔρχεται ἡ καταπραΰνη, ἡ ἀγαθότητα, ἡ καλωσύνη, κι' ὁ ἀνθρωπισμὸς. Ἀντικείμενα που πρῶτα εἶχαν ἀλλοιωθεῖ ἀπὸ τοῦτο τὸ ἐξορικό τῆς πρώτης μεταβολῆς τοῦ καιροῦ, τώρα ξαναγύρισαν στὰ μέτρα τους, μὲσα στὸ χώρο που εἶναι βαλμένο, γιὰ νὰ δίνουν στὴ σύγκριση, τὴν ὁμορφία τους, τὴν οὐσία τους καὶ τὴν χάρη τους. Μοσχομύριστη ἡ δρεμένη γῆ, λουσιμένη, διάσπαση, ἀναπαύεται καὶ ζεσταίνεται κῶτα ἀπ' ἕνα χλιαρὸ ἡλιοφύσημα. Λίγα ἐξέφτια κουρέλια σὺννεφα, χάσκουν ἀπὸ πάνω μας κρεμασμένα, ἀπνοα, ἀκίνητα, ἀφίνοντας νὰ φαίνονται στ' ἀνασῶτά τους, κανάλια γαλανοῦ οὐρανοῦ, ἀλάνια θαλασσιά, οὐλακὲς, βοανιές, σήματα γεωμετρικῆς ἀμέτρης, βαμμένα στὸ μπλε καὶ στὸ λουλακί. Τίποτα δὲ κουνιέται. Ἀπόμνια στὴ στεργιά. Νομίζεις πὼς βλέπεις ὄλογοι τὴν εἰκόνα τῆς ζωγραφισμένης μελαγχολίας. Δὲν χρειάζεται νὰ εἰσαι ποιητὴς γιὰ νὰ πέσης στὴ συλλογὴ καὶ στὴ περίσκεψη, ἔτσι ὅπως βλέπεις τὰ χλωμὰ φύλλα ν' ἀποχωρίζονται ἀθρόωβα ἀπὸ τοὺς μίσχους, ἀποαιρετώντας τὸ φυτὸ ποὺ ἔχουν μαζί του ὅλες τὶς χαρὲς, ἀπὸ τὸ ἐρωτοπονηθῆναι τῆς ἀνοιξῆς μέχρι τὴ νομιμοποίησή τ' ἀγῶνος καὶ τὸ γοῦμισμα τοῦ καρποῦ. Στ' ἀλήθεια ὁ ἀποαιρετισμὸς τους εἶναι τόσο ὁμορφος! Φεύγουν σὰν ἱππότες ἀπὸ κάποια δεξιάση ἐνὸς παραμυθένιου πύργου, διαγράφοντας στὸν ἀέρα ἔτσι ὅπως ἐλαφοπέ-

φτουν ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ κλαδιὰ στὸ κενό, τὸ τελευταίον τους κύκλο. τὴν τελευταίον ὑπόκληση τοῦ εὐγενούς, μπροστὰ στὴ μεστωμένη καὶ σοβαρὴ οικοδόποινα. Λίγα σπουργιτὰ παραπέρα ἔπαφον νὰ ραμφίζου κόκκους καὶ βάλθηκαν νὰ λύσουν τὸ πρόβλημα τῆς χειμωνιάτικης στέγης τους. τιτιβίζοντας καβένα τὸ σχεδιὸ του. Καὶ μεῖς, ὅσο κι' ἀν λογιόμαστε δυνατοί, κυδερνῆτες καὶ βασιληάδες τῆς γῆς, δεχτήκαμε τὴν ἐπιρροή που ἔρχεται ἀπὸ τὴ φύση, μπήκαμε στὸ νόημα τῆς καὶ χωρὶς νὰ τὸ θέλωμε κωθῆκαμε μέσα στὶς ἀπαλὲς σκέψεις, στὶς νοσταλγίες καὶ στὶς θύμψεις. Θυμηθήκαμε πάλι τὸν ἐρωτα που τὸν εἶχαμε ἀφήσει κάποιον ξανθὸ Ἀπριλὴ σὲ μὴ ἀνθισμένη γων. ἐνὸς περιβολιοῦ, νὰ φεγγολάμπη σὲ δυὸ ἀλόφωτα μάτια, τότε που φεύγαμε ἀπὸ τὸ σπίτι. Θυμηθήκαμε τὶς γιορτές, τὰ μαθητικὰ χρόνια μετ' ὅτις πρώτες συγκινήσεις τοῦ καινούργιου φίλου καὶ τοῦ φρεσκοτυπωμένου διδύλου μετ' ἡ καινούργια μαθήματα. Θυμηθήκαμε κάποιες γωνιὲς που ἔχουν συνδεθῆ μετ' ἡ ζωῆ μας. Φέραμε στὸ νοῦ τὶς μικρὲς χαρὲς, τὰ δεικνά που χτίζαμε κῶτα ἀπὸ τὰ πευκα, τὰ παλάτια τῆς φαντασίας μας που ἦλθε κάποιο χεῖνοπόρο καὶ τὰ γκαέμισε, ὁ πόλεμος. Ὁ πόλεμος! Ἀλλήθει τὸν εἶχαμε ἐξγάσει αὐτόν. Σήμερα τὸν θυμηθήκαμε πάλι. Μᾶς τὸν θυμῶσε κι' ἡ ἐπέτειός του, οἱ παρελάσεις κι' οἱ γιορτές που δίνουν γιὰ τὴν τιμὴ του, γιὰ τὴν μεγάλη νίκη μας.

Βλέπω σημαίες ν' ἀνεβαίνουν μετ' ἡ δεικνὰ τὰ ναζάρια στοὺς ἱστούς, ἀκούγω τύμπανα καὶ μουσικὲς στοὺς δρόμους, ἀγναντεύω ἀεροπλᾶνα νὰ γράφουν νικητήριους κύκλους καὶ σήματα στοὺς οὐρανοὺς, κυρίζουμαι τ' ἄρωμα τῶν λουλουδιῶν που ραίνουν τοὺς ἀνάπρους, ἀντικρῶν τὰ ταμπλῶ μετ' ὁ «Ὁχι» κι' ἡ σκέψη μου ἀναπαλάθει τὴ πρώτη μέρα τῆς κῆρυξῆς του. Ὅλοι τὴ ζήσαμε κῆνη τὴ μέρα κι' ὁ δῶλος ἀφῆκε τόσες ἰκόνες! Θυμάμαι τὸν ἐθνοσιασμὸ τοῦ λαοῦ. τὴν ἀπόφαση τοῦ ἠρωικοῦ θανάτου τῆς λευτεριάς. Τοὺς φαντάρους νὰ φεύγουν στὰ φορητὰ δαγόνια μετ' ἡ τραγοῦδια. Πῆναναι νὰ πολεμήσουν τραγουδώντας. Θυμάμαι τὶς διαδηλώσεις τοῦ πλήθους. Κῆνη τὴν κοσμοπλήμυρα που ζήτησε ἀπότομα ἀπὸ τὴ νᾶρκη καὶ χύθηκε μέσα στοὺς πλατειοὺς δρόμους γιὰ νὰ διαλαλήσῃ, ὅτι οἱ λεύτεροι ἄνθρωποι πεβαίνουν πολεμώντας γιὰ τὰ ἰδανικά τους. Στερνά, μετ' ἡ πῆνη ἡ βλῆση τῆς ἀνάμνησης κάποιων ἄλλων εἰκόνων. Φερῶν στὸ νοῦ τὰ κολασμένα φετὰ τῶν ἀεροπλᾶνων τοῦ ἐχτροῦ που πέταξαν πάνω ἀπὸ τὶς πόλεις μας καὶ ἔσπειραν τὸ θάνατο, τὴ σῆμωπή καὶ τὸ κακό. Θυμάμαι τὴ μᾶνα που ἐσφειγγε στὴν ἀγκαλιὰ τῆς ἀπὸ σταθιο, τὸν γιοῦ τῆς ποῦεργε μαζί μετ' ἡ ἄλλα παιδιὰ. Βλέπω τὸ τρομαγμένο παιδί, τὰ κορίτσια πίσω ἀπὸ τὴν κουρτίνα στὰ παραθύρια νὰ προσμένουν κάποιο γυρισμὸ τοῦς ἐξλιγνους στασοῦς που σηκώθηκαν σ' ὅλες τὶς γωνιὲς τῆς πατρίδας...

Καὶ τότε στὶς 28 τοῦ Ὀκτώδου τοῦ 40, ἦταν ἐθινοπόρο. Ἀποδρεχάρης ὁ καιρός, ἡ φύση μέσα στ' ἄγιοδημητριάτικο καὶ στὶς ντιλίες ἐναθῶμεις λουλοῦθι ἀνοιξη καὶ στὸν οὐρανὸ κρέμονται ἀσημοκαραβὰ τὰ σὺνεφα καὶ μενεξεδενία τριαντάφυλλα τὰ χρώματα ἔβαφον τὴ φύση. Πέρασαν κι' ἄλλα ἐθινοπόρα, ἀπὸ τότε! Ὁ πόλεμος που ἐξέκίνησε δὲν τελείωσε ἀκόμα. Σήμερα ἔτσι, ὅπως ξαναβρισκόμαστε μέσα στὸ σιγαλιὰ καὶ στὴν ἡσυχία τοῦ ἐθινοπόρου, κῶνευμε τὴ σκέψη μας ν' ἀπαληνῶ. Νὰ ἡσυχᾶσῃ γιὰ λίγο. Νὰ γίνῃ ἕνα ἐθινοπορητικὸ λουλοῦθι καὶ νὰ δεχτῆ τὴν χάρη τοῦτοῦ τοῦ καιροῦ. Ποῦ ἔρνευ μελαγχολία, που γεννᾶ ὁμορφία που θυμίζει τὸν ἐρχομὸ σὲ γιὰ τοῦ νειῶνα. Ἀπολαμβάνουμε τὴν χάρη ἔτσι ὅπως τὸ βλέπουμε νᾶρχεται μέσο ἀπὸ τὴν χεῖνοπορητικὴ φύση.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΛΗΣ

Η ΦΩΝΗ ΜΑΣ

ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ

Υπήρξαν όλως εύλογοι και δικαιολογημένοι αι πρωτοφανείς εις ένθουσιασμόν και πατριωτικήν έξαρσιν έκδηλώσεις της Νησιωτικής Έλλάδος κατά την τελευταίαν περίοδον δειάν των Βασιλέων. Και τούτο διότι αι Α.Α.Μ.Μ. οι Βασιλείς δεν εύρέθησαν άπλώς επί των επάλξεων άλλ' ύπήρξαν οι πρόμαχοι, ποδηγέται και έμπνευσται της σημερινής ισότημης πρός το 1940 έποποιίας της Έλληνικής πίστewς, εύψυχίας κι άλκήs κατά της Σλαυκομμουνιστικής εγκληματικής βίας κι άρπακτικής διαθέσεως. Και ο λαός εξέδήλωσε μ' άπλότητα πηγαία και ειλικρινά την χαρά και την άφρατη εύγνωμοσύνη του εις τους έμπνευστάs και προμάχους του.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ

*Ητο «δύσκαλον να συλλάβη κανείς καθολικώτερον συμμετοχήν εις τον πανεθνικόν συναγερόν ύπέρ των συμμοριοπλήκτων από την τοιαύτην, ήν ή Έκκλησία του Χριστού διά του Μακαριωτάτου κ. Σπυριδώνος έκήρυξε. *Η τοιαύτη εις τας επάλξεις του νέου «εδιά την έπούλωσιν των πληγών που ήνοιξε εις τα άτομα και τό Έθνος «ό μακαρία τή λήξει» συμμορισμός άγώνος, προβολή της Έκκλησίας, έκτός του ότι υλοποιεί εις έργα την άγάπην ήν ο Θεάνθρωπος έκήρυξε, συναγείρει τον φιλόθρησκον λαόν μας εις άμιλλαν θυσιών και εύαγγελίζεται την νικηφόρον περαιοσιν και της νέας ταύτης εθνικής προσπάθειας.

Η ΠΑΡΑΣΗΜΟΦΟΡΙΑ

*Η τιμή, ή όποία προσεγένετο εις την στρατιωτικήν ήγεσίαν διά της άπονομής της στραταρχικής ράβδου εις τον Αρχιστράτηγον και έξόχων τιμητικών διακρίσεων εις τους άνωτάτους αξιωματικούς άντανακλά άμέσως και εις τους ήρώικους μαχητάs μας, οτινες, άντάξιοι της υπέροχου ήγεσίας, έρριξαν έξω από τα ίερά μας χώματα τους επιδουλεύτάs της τιμής και της εθνικής μας άνεξαρτησίας. Γι' αυτό δικαίως, έχαιρετίσθη με ένθουσιασμό από όλο τό Έθνος.

Η ΜΑΚΡΟΝΗΣΟΣ

*Εφρύαξε και τάλι ή σλαυική κατοχή και υπερέβαλε έαυτήν εις συκοφαντικές επιθέσεις εναντίον της χώρας μας. Μύθρους έδέχθη και ή Μακρόνησος. Και ήτο φυσικόν, διότι άποτελεί κάρφος εις τους όφθαλμούς τους δια την μεγάλην νίκη που χαρίζει καθ' ήμέραν εις τους έλευθέρους λαούς, συντριβόνταs διά του λόγου την κομμουνιστικήν φανάκην και μεταβάλλονταs τους ως τά χθές όπαδούς τους εις διώκταs του εγκλήματος και άληθείς έθνοπαστόλους. *Όμως αι ύδρεις των έπεσαν εις τό κενόν, διότι τό νησί μας έχει καθιερωθή πλέον εις την συνείδηση των έλευθέρων ανθρώπων ως στίβος της ώραιότερας νίκης του πνεύματος κατά της ύλης.

ΟΙ
ΠΡΩΤΕΡΓΑΤΑΙ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ
1940 1941

Ο *Αείμνητος Βασιλεύς Γεώργιος Β',
και ο *Αρχιστράτηγος κ. *Αλ. Παπάγος

Α Π Ο
ΤΟ ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΤΗΣ 28)10)40
ΤΟΥ ΝΙΚΗΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

... Κατά την κρίσιμον αυτήν στιγμήν είμαι βέβαιος ότι κάθε Έλλην και κάθε Έλληνίς θα έκτελέσουν τό καθήκον των μέχρι τέλους και θα φανούν άντάξιοι της ένδόξου ημών ιστορίας.

Με πίστιν εις τον Θεόν και εις τά πεπρωμένα της Φυλής τό Έθνος σύσσωμον και πειθαρχούν ως εις άνθρωπος θα άγωνισθή ύπέρ δωμών και έστιών μέχρι της τελικής νίκης.»

28)10)40

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β'.

ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΘΕΣΕΙΣ

Απέναντι στη σημασία της 28 'Οκτωβρίου μερικοί έπαθαν σύγχυση από το «άνοιχτο γράμμα προς τον ελληνικό λαό», που έγραψε την 31 'Οκτωβρίου 1940 ο Ζαχαριάδης και δημοσιεύθηκε τότε σ' όλες τις εφημερίδες, 'ΑΛΛΑ ΥΠΑΡΧΕΙ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟ ΓΡΑΜΜΑ. Και η πατριωτική εκείνη έκφραση του Κ.Κ.Ε., που την προκάλεσε η βαμπαwickή ακτινοβολία της 28 'Οκτωβρίου, είχε το λόγο της στην αδυσώπητη ανάγκη και την κομματική εκμετάλλευση. Στις 16 'Ιανουαρίου 1941, όταν ακόμα ο πόλεμος δρισκόταν από οξύτερο σημείο του, ο Ζαχαριάδης απήρθε το δεύτερο γράμμα για όλα τα μέλη και στελέχη της οργάνωσης ΚΚΕ (ΕΤΚΔ)* και της ΟΚΝΕ (ΕΤΚΔ)**:

«Ο Μεταξάς από την πρώτη στιγμή έκαμε πόλεμο φασιστικό, καταχτητικό πόλεμο. 'Ενώ αφού διώξαμε τους 'Ιταλούς από την 'Ελλάδα βασική προς πάθειά μας έπρεπε να είναι να κάνουμε μια ξεχωριστή ελληνοϊταλική ειρήνη με τη μεσολάβηση της ΕΣΣΔ. 'Η μοναχοφασιστική δικτατορία συνέχισε τον πόλεμο για λογαριασμό του αγγλικού Ιμπεριαλισμού. 'Ο λαός της 'Ελλάδας είναι ξένος ενάντια στον Ιμπεριαλιστικό πόλεμο 'Αγγλίας-Γερμανίας και Σία. Θέλει χωριστή, έντιμη, άμεση ειρήνη με τη μεσολάβηση της ΕΣΣΔ. ΟΙ λαοί και οι φαντάροι της 'Ελλάδας και 'Ιταλίας δεν είναι έχθροι καί αδέρφια και η συναδέλφωσή τους στο μέτωπο θα σταματήσει τον πόλεμο που κάνουν οι εκμεταλλευτές πλουτοκράτες του. Λαός και στρατός πρέπει ν' ανατρέψουν τη μοναρχοφασιστική δικτατορία του Μεταξά που είναι ο κύριος και βασικός έχθρος. Αυτός είναι σήμερα ο δρόμος του ΚΚΕ»***

Τά έγραφε αυτά το ίδιο χέρι που είχε γράψει μόλις δίμιση μήνες προτούτα: «Στόν πόλεμο αυτόν, που τον διευθύνει η κυβέρνηση Μεταξά, όλοι μας πρέπει να δώσουμε όλες μας τις δυνάμεις, δίχως επίφύλαξη». Τό ίδιο χέρι, ο ίδιος άνθρωπος, αλλά τώρα ΧΩΡΙΣ ΜΑΣΚΑ. 'Επειδή πήρε τέτοια γραμμή από την Κομιντέρν, γιατί μη ξεχνάμε πώς τότε η Σοβ. 'Ενωση ήταν ακόμα πιστός σύμ-

μαχος των Γερμανών και 'Ιταλών. Και τό ΚΚΕ είναι υπηρέτης της ΕΣΣΔ και της Κομιντέρν, όχι της 'Ελλάδας. Τό ζήτημα είναι να ξεχωρίζουμε την πραγματική του όψη από την ξεγελάστρα. 'Αποτέλει γενικά μεγάλη εύθυνη απέναντι στον εαυτό μας να καθορίζουμε απ' τη συνενφία τους ιδεολογικούς όριζόντες που μας περιβάλλουν, για να στεκόμαστε νηφάλιοι και ελεύθεροι. 'Ετσι φυσικά θα μπορούσαμε να εκτιμήσουμε και όπως του αξίζει αυτό τό ΑΙΩΝΙΟ ΑΓΑΘΟ που λέγεται 'Ελλάδα — και που τό φός του στις 28 'Οκτωβρίου έφριξε προβολείς στο άπειρο μήκος της ιστορίας — στη συγκριση που θα κάνουμε με τό ΑΓΟΡΑΙΟ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑ, που ήρθε απ' έξω.

Και αυτού κυρίας, στην κατονόηση και την υπερέσια αυτής της αλήθειας, απέδωσαν τά άνομοφωτήρια Μακρονήσου, που αναγνωρισμένα πιά επίσημα από την παγκόσμια συνείδηση και κατοχυρωμένα από ιστορικά φημισματα του κράτους, μπαίνουν τώρα σε νέα περίοδο εθνικής δαρυτήρας και πανανθρώπινης σημασίας. Σε πολλούς επανειλημμένα γενήθηκε τό ερώτημα: Πώς έπιλθε ή μεταβολή αυτή, πώς ή Μακρόνησος κατάρθηκε να ξεριζώσει τις πίστες και να δημιουργήσει νέους ανθρώπους με νέες πεποιθήσεις και με νέα ιδανικά. 'Αλλά όπως τονίσουμε και στον πανηγυρικό λόγο των εγκαινίων του θεάτρου του Γ' Ε.Τ.Ο. Η ΜΑΚΡΟΝΗΣΟΣ ΔΕΝ ΞΕΡΡΙΖΩΝΕΙ ΠΙΣΤΕΙΣ, ΔΙΑΛΥΕΙ ΣΥΝΝΕΦΑ.

Κανείς ή μάλλον λίγοι είναι οι 'Ελληνες — άν θα μπορούσαν να ονομάζονται έτσι — που πιστεύουν ένσυνείδητα στο σλαυισμό, στη δικτατορία της αλητείας, στο Έγκλημα, στο διαγωγμό της θρησκείας και στην ανηθικότητα. 'Επίστευαν οι περισσότεροι παραστρατημένοι νέοι μας ανέκαθεν και με άγνεις προθέσεις στην 'Ελλάδα, στη δημοκρατία, στην κοινωνική δικαιοσύνη. 'Η Μακρόνησος δεν κατένιξε την πίστη τους αυτή, για να τους οδηγήσει σ' έναν άντικοινωνικό συντηρητισμό — πράγμα άλλωστε δύσκολο άν όχι αδύνατο. 'Απλώς τους διέλυσε μια όμιχλη. Καί-θέλωμε να πιστεύουμε — τους συνήθισε να σκέπτονται σαν ελεύθεροι άνθρωποι και όχι σαν «ώργαναμένους» και αδιημήφους σκλάβοι. 'Ετσι οι Μακρονήσιτες που πιστεύουν περισσότεροι τόσο στην 'Ελλάδα, έχουν αντιληφθή καλά ότι ο κομμουνισμός ξεπουλά με Έγγραφα την 'Ελλάδα και τη

σέρνει στο χειρότερο όρυγιο αίματος, απ' όσα μέχρι τώρα έχει γνωρίσει. Οι Μακρονήσιτες που πιστεύουν τώρα περισσότερο στη δημοκρατία, έχουν διαπιστώσει ότι ο κομμουνισμός αρνείται τη δημοκρατία και την καταλείπει κατά το βαρβαρικότερο τρόπο. Λαχταρούν την κοινωνική δικαιοσύνη, αλλά ξέρουν ότι ο κομμουνισμός εργάζεται για την υποδούλωση και την εξαθλίωση των μαζών και ότι με τη στάση του ζήμωσε όσο κανένας άλλος παράγοντας την ύπόθεση του σοσιαλισμού στην 'Ελλάδα.

Φυσικά τό έργο της Μακρονήσου — στο σημείο που θέλωμε να πιστεύουμε ότι απέδωσε — ένχει στην πορεία του την παραδοξότητα των πνευματικών άλμάτων και νικών. Και χωρίς όμφισβόλια μόνο ο λαός αυτός των θαυμάτων μπορούσε να γίνη έμπνευστής τέτοιων πνευματικών νικών, μετατρέποντας την έρημο σε όαση των ψυχών! Τό μεγάλο ζήτημα δεν ήταν να διεξαχθή άλλως μια καλή διαφώτιση και να θεθούν στην όρθή τους θέση τά προβλήματα για διαλεκτικό ύλισμό, για ύλιστική έρμηνεία της ιστορίας, για βιομηχανική επανάσταση, για άξια και ύπεραξία, για κεφάλαιο και έργασία, για οικονομική νομοτέλεια, για πάλη των τάξεων, σοσιαλισμό, κοινοβουλευτισμό, δημοκρατία κλπ. Ούτ' απλώς να διαλευκανθή ή ύπόθεση της εθνικής προδοσίας, που την έννοια της την εκμεταλλεύθηκε τόσο πολύ ο ελληνικός κομμουνισμός. Και να κατανοήση επί τέλους κάθε νέος τη χειροπιαστή πραγματικότητα: 'Ότι οι μέν γερμανόβουλοι πρόδοτες ΔΟΥΛΕΥΑΝ για να υπαγάγουν τό έθνος στη, τευτική «νέα τάξη», οι δε σλαυόδουλοι πρόδοτες ΑΓΩΝΙΖΟΝΤΑΙ να τό υποδουλώσουν στη σκυδική «νέα τάξη». Τό μεγάλο ζήτημα ήταν ότι ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΥΠΑΡΧΗ Η ΑΕΙΖΩΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΨΥΧΗ, για να πραγματοποίηση τό θαύμα.

Γι' αυτό, τό πνεύμα της Μακρόνησου — όπως έμεις τό νοιάζουμε — δεν είναι κάτι τό στατικό. Πρόκειται για ΕΝΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ, που ή ερηνική του σημαία έριπίλωθε τό καλοκύρι του 47, δταν μαζί με τό μελτέλι, που έδερνε τους δράχους, έδερνε και την ψυχή ώρισμένων ή ταπεινώση της όπομώωσης και ή έθνική προσταγή. 'Ετσι με την έπιτελική καθοδήγηση τό πνευματικό κίνημα της Μακρόνησου ξεπέρασε και τις κατακτήσεις της άρητικής μορφής. Δεν απέβλεπε

μόνο στη διάλυση της κομμουνιστικής αυταπάτης. Σκοπός του ήταν και ή συγκρότηση ένός διαμαντέιου κόσμου θέλησης και όποφασιστικότητας και πνευματικής καλλιέργειας. Και μ' αυτό τον τρόπο δημιουργήθηκε — όπως θέλωμε να έλπίζουμε — ο νέος άνθρωπος που ξεκινά απ' τη Μακρόνησο. 'Ας μη περιμένουμε ότι θα μείνη ο τιμωρός απλώς του πλανήτη του και σφαγιαστή του έλληνικού λαού και ότι θα σταματήσει εκεί. Πρέπει να γίνη κι' ο κατά κυριολεξία αυτή τη φορά ΣΚΑΠΑΝΕΑΣ των καινούργιων δρόμων που ξανοίγονται στο νεοελληνικό μας πολιτισμό και να δώσει όλη τη φρεσκάδα της ξαναγεννημένης ψυχής του στην κοινωνία μας.

Κανείς δεν θα μπόρεση πια να μοινοπωλήση μπροστά στο μάτια του την έννοια της ελληνικότητας. Ξέρει τώρα με πειστήρια ότι κοσμοθεωρητικά ο κομμουνισμός αντιστατρεύεται με κάθε ανθρωπιστική παράδοση και τό ελληνοχριστιανικό ιδεώδες είναι γι' αυτόν σκάνδαλο. Ούτε για όφιερηνισμό θα μπόρεση να ύποκριθή ξανά μπροστά του τό Κ.Κ.Ε., καταλογίζοντας στους αντίθετους την πολεμοκαπηλεία. 'Ο μεταλομάρτυρας ελληνικός λαός γενικά δεν πρόκειται να ξεχάσει τά καφετέρια καρφιά, που ο κομμουνισμός κάρφωσε στο ματωμένο, δαρμένο και στεφανωμένο σώμα του...

'Όλα αυτά όμως δεν μας άνάδουν έχθρικά ένστικτα και έπιθετικούς σκοπούς. 'Η ελληνική άρετή της άμυντικής θέσης και της λατρείας της ειρήνης δεν διώκεται, δυναμώνει. 'Υπερασπιζόμαστε τους δωμούς, την τιμή και τη λευτεριά μας όπως πάντα. Και δεν βλέπουμε τον αντίπαλο με τό ένστικτο του κτήνους, με τό όποίο έκείνος μας βλέπει. Τούναντιον, όπως γράφει και ο άκαθηματικός κ. 'Αμανός σ' ένα τελευταίο διδύλιο του «Ο πνευματικός σύνδεσμος με την Δύση» δεν έμποδίζει την 'Ελλάδα να δέχεται σύμφωνα με την συμβουλήν του 'Ισοκράτους, ότι καλόν εύρίσκει εις την 'Ανατολήν. Αυτές είναι οι άρχες και οι θέσεις μας. 'Η ιστορία, που χάραξε στις σελίδες της με σίδερο και φωτιά τά έννια χρόνια του μαρτυρίου και της θυσίας που άρχισε ο ελληνικός λαός απ' τη 28 'Οκτωβρίου 1940, γέσε τό ρημαγμένο χώρο μας από άμάραντα δαφνοκλωνάρια για τις πανανθρώπινες νίκες της 'Ελλάδας. Κάποιο άνήκει σ' ό,τι καλό πρόσφερε ή Μακρόνησος.

ΤΑΚΗΣ ΠΑΝΤΑΖΗΣ

* 'Ελλην. Τμήμα Κομμουν. Διεθνούς.
** 'Ελλην. Τμήμα Κομμουν. Διεθνούς Νεολαίας.
*** «Κομμουν. 'Επιβόρηση της εποχής της φασιστ. κατοχής (1941-44)», ανάπτυωση 'Οκτώβρης 1946.

Η ΕΛΛΑΣ ΤΟ 1940

Έδωσε τη μάχη της Ανδραγαθότητας

ΒΑΛ ΕΝΙΚΗΣΕ

Είναι αλήθεια πως απ' ότου ο άνθρωπος εκλογικεύοντας την φύση έγραψε την ιστορία του, πολλές χρονολογίες καταχωρήθηκαν με χοντρά γραμμάτια μέσα σ' αυτή. Χρονολογίες άλλες γραμμένες μ' αίμα και άλλες με φως που αποτέλεσαν σταθμούς στην πορεία του ανθρώπου και των λαών προς την πρόοδο και τον πολιτισμό. Ανάμεσά τους υπάρχει στην ιστορία μια μικρή χώρα κάποια μέρα που μιλά για έναν αγώνα. Για έναν αγώνα που δεν ήταν μονάχα δικός της, που δεν τον έζησε μόνος ο λαός της και που για την έκβασή του καρδιοχτύπησε ολόκληρη η υφήλιος. Στην ιστορία αυτής της χώρας, που δεν είναι άλλη απ' την ΕΛΛΑΔΑ, υπάρχει μια μέρα, που σ' αυτήν στρογγύθηκε και κρίθηκε η σωτηρία ή ο ξεσπασμοδισμός ολόκληρου του πολιτισμένου κόσμου. Κι' η ημέρα αυτή είναι η 28η Οκτωβρίου 1940. Αυτή η ημέρα έπρεπε να γίνει χαλύβδινο γέφυρα και να σταματήσει τον κατακτητή στο δρόμο του για το νοτιά.

Κι' η μικρή Ελλάδα πολέμησε. Και νίκησε. Οι έγχροιοί της ζευξαν άναυδοι, έκστατικοί, περιδεείς. Κι' οι φίλοι της έψωσαν τη σημαία της στους Ιστούς των. Η μικρή Ελλάδα έταπεινώσε και συντόμισε μια πανίσχυρη Αυτοκρατορία και έβωσε πρώτη στους αγωνιστές της Έλευθερίας και του Πολιτισμού την πρώτη Νίκη και τον πρώτο θρίαμβο. Ευτύχειοι και ουδέτεροι Λαοί, θραυξαν τον Έθνικό μας Ύμνο και το Αλβανικό Έπος μέσα στις Βουλές των Συμμάχων μας, χορομοποιήθηκε σαν σύμβολο και θούσιο της πίστωσης για την τελική Νίκη. Καίγεται η υφήλιος με τη λέξη Έλλάς. Είναι «αγκική», λέγει ο Καναδός Πρωθυπουργός,

που συγκλονίζει τους τίμιους, τους ήθικους και τους ήρωες.

Όσοι πίστευαν ότι είναι δυνατόν να ληγίσουν οι ήρωες αυτής της ημέρας γελάστηκαν. Ξέχασαν πως ήταν οι Έλληνες. Ξέχασαν την ιστορία της Ελλάδος, τους αγώνες της, τις θυσίες της. Γιατί οι Έλληνες δεν αντιτάχθηκαν στον άτιμο έπιδρομέα έτσι όπως έτυχε. Γιατί οι Έλληνες δεν έτάχθηκαν στον τεράστιο αγώνα της Έλευθερίας με άγνοια των συνεπειών που ήταν ένδεχόμενο να αντιμετώπισουν. Διότι οι λαοί που έξορουν στις κρίσιμες ώρες της ανθρωπότητας να διαλέγουν τον δρόμο της τιμής και του καθήκοντος δεν νικάνται ποτέ. Η Ελλάδα βρέθηκε και πάλι στο δρόμο των πεπρωμένων της κι' ο Θεός θέλησε στην πιο κρίσιμη αυτή στιγμή της ιστορίας της ανθρωπότητας, να είναι ομνισταμένη της Έθνικής συνειδήσεως και επί κεφαλής του Έθνους ο άειμνηστος Βασιλιάς Γεώργιος που γάραξε το δρόμο και όδήγησε την Ελλάδα στη δόξα και στο στεφάνωμα της Νίκης.

Απ' τα έπουράνια η θέια μυσταγωγία των αγγέλων έξυμνησε τη μεγάλη Σου Νίκη, αιώνια Έλλάς. Σύ, η χώρα της Λευτερίας και των θαυμάτων, Σύ, που άπειρες φορές αγωνίστηκε και θυσιάστηκε να σώσει την ανθρωπότητα, Νίκησε και θα νικέσει πάντα κι' η δόξα Σου θα κυκλώνη τη γη και θα σβύνη την βουληνία και την άδικη όσα και καταραμένη δύναμη των έχθρων σου, όποιοι κι' άν είναι, όπουδήποτε κι' άν βρίσκονται. Υπέρρες, είσαι και θα μείνης αιώνια.

στο. ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΡΦΙΑΤΗΣ

Άπο

το Διάγγελμα της 28)10)40

ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

«...Απήνητσα εις τον Έταλον πρέσβην ότι θεωρώ το αίτημα αυτό καθ' έαυτό και τον τρόπον με τον όποιον γίνεται τούτο ως κήρυξιν πολέμου της Έλλάδος κατά της Έλλάδος.

»Τώρα θα αποδείξωμεν εάν πράγματι είμεθα άξιοι των προγόνων μας και της Έλευθερίας την όποιαν μας έξησφάλισαν οι προπάτορές μας. Όλον το έθνος ως έγερθη σύσσωμον. Άγωνισθήτε δια την πατρίδα, τας γυναίκας, τας παιδιά σας και τας ιεράς μας παραδόσεις. Νύν υπέρ πάντων ο αγών.

28)X)40

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ

ΟΙ ΝΕΟΙ,

Ο ΛΟΧΟΣ Ο ΙΕΡΟΣ

του ΤΕΛΛΟΥ ΑΓΡΑ

Οί νέοι, ο Λόχος ο Έιερός σιμά και πέρα ως πέρα! Σωπάστε τη φλογέρα! Είναι για σάλπιγγα ο καιρός...

Με της γενιάς σας την όργη, δείχτε, μακριά και γύρα, πως για μιαν άλλη μοίρα είναι πλασμένη τούτη η γη!

Και σύ, των είκοσι χρονών το άρματωμένο άγόρι σιμό καθώς μια κόρη με μάτια σαν τον ουρανό,

που με χρυσά ξανθά μαλλιά σε στόλισεν η φύσις, —Κ' έσύ θα τας στολίσης με την άθάνατη άντηλιά!

Η

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΜΑΣ

Ό ακατάβλητος Έλλησ στρατιώτης, όπως και σήμερα έτσι και το 1940 έδωσε μ' ένα τεράστιο ΟΧΙ την πρόποσα άπάντησι στος Ιταμούς εισβολείς, που παραγωρίζοντας ότι είμεθα άντάξιοι άπόγονοι ένδόξων προγόνων και κυματοβραυστης των βαρβαρικών ρόδων, θέλησαν να σπείλωσουν τα Ιερά χώματα της πατρίδος και να πνίξουν την τιμή και την Έλευθερία μες την κοιτίδα τους.

ΠΩΣ

ΕΙΔΑΝ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΜΑΣ ΟΙ ΞΕΝΟΙ

«...Η Έλλάς άποτελεί φωτεινόν παράδειγμα δι' όλα τα έθνη. Το έτος 1940 συνέβη γεγονός εις την Έλλάδα, το όποιον θα ύπομιμνήσκη εις όλες τας έπερχόμενας γενεάς ότι η όμη δύναμις δεν δύναται να κυριαρχήση εις βάρος ανθρώπων, οίτινες είναι άποφασισμένοι να παραμείνουν έλευθεροί και είναι έτοιμοι να θυσιάσουν άκόμη και την ζωή των δια τον θρίαμβον της Έλευθερίας.

ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΣ ΡΟΥΣΒΕΛΤ

«...Το θάρρος και η δύναμις ψυχής την όποιαν έπίδεικνύεται εις τας δυσμενείς αυτές περιστάσεις άποτελούν δια τα Νικημένα Έθνη πηγήν έμπνεύσεως.

ΟΥ-Ι'ΝΣΤΩΝ ΤΣΟΥΡΤΣΙΑ

«...Υπάρχουν όνόματα συνώνυμα της ευγενείας. Το όνομα της Έλλάδος που ζυμνά εις κάθε ανθρωπίνην ψυχήν τα ύψηλότερα συναισθήματα, είναι έν εξ αυτών.

ΚΑΡΟΛΟΣ ΝΤΕ ΓΚΩΛ

«...Χάρην της Ιστορικής δικαιοσύνης είμαι ύποχρεωμένος να διαπιστώσω ότι εκ των αντιπάλων οίτινες μας αντιμετώπισαν, ο Έλλησ στρατιώτης έπολέμησεν, όμοίως με παράτολμον θάρρος και ύψιστην περιφέρουσην προς τον θάνατον. Έσυνθηκολόγησε τότε μόνον, όταν πάσα περαιτέρω αντίστασις άπέβαινεν άδύνατος και έπομένως ματαιία.

ΑΔΟΛΦΟΣ ΧΙΤΛΕΡ

«...Δεν ήτήθητε, αλλά κατεβλήθητε κατόπιν ενός αγώνος όστις σας έκόλυσε με τιμήν.

ANTONY HNTEN

Η ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΤΗΣ "ΑΤΤΙΚΗΣ"

Βρισκόμαστε στις πρώτες 'Απριλιάτικες μέρες του 1941.

Η ιστορία ξανακάλεσε την Ελλάδα να χαράξει στη χρυσή βίβλο της το μεγάλο, το άθανато «Όχι» της. Υπηρετούσα τότε στην «Αττική» το γνωστό έπιτακτικό της «Ακτοπλοίας της Ελλάδος» που έκτελούσε άλλοτε δρομολόγιο στη γραμμή του έξωτερικού Πειραιά—Μασσαλίας και Πειραιά—'Αλεξάνδρεια. Με τον πόλεμο είχε έπιταχθεί και διαρρυθμιστεί σε νοσοκομειακό για τη μεταφορά των τραυματιών μας. Έτσι το μαύρο σκάφος με την κίτρινη καινούρια άλλαξε τελείως όχι τόσο στην καινούρια του άποστολή: κατάλευκο με τη φαρδιά πράσινη γραμμή κάτω απ' την κουπαστή που πάνω της όπιως και στην καμινάδα, στην κουβέρτα, παντού, ξεχώριζαν τα σήματα του 'Ερυθρού Σταυρού. Μόλις είχαμε έπιταχθεί από το τελευταίο μας ταξίδι στο 'Ιόνιο μεταφέροντες ήρωικούς τραυματίες μας, όταν Κυριακή στις 6 του 'Απρίλη η Γερμανία μας κήρυξε τον πόλεμο. Καινούριο αίμα ελληνικό πότιζε τόσα τ' άγια χρώματα μας. Καινούργιοι τραυματίες και νέα για μας καθήκοντα σε νέο μέτωπο. Παίρουμε σήμα του Γενικού 'Αρχηγείου και χωρίς καθυστέρηση «σαλπάζουμε» στις δύο ή ώρα για τη Θεσσαλονίκη. Χωρίς άπρόσμετα εθάσαμε εκεί την Τρίτη τα ήμερώματα. Παραλάβαμε τους πρώτους τραυματίες του έλληνοελληνικού μετώπου και βάλαμε πλήρη για την Αθήνα. Μόλις εθάσαμε παραβάσαμε τους τραυματίες και ξεκινήσαμε ξανά για τη Θεσσαλονίκη: μιά ένα καικι έξω από τη Σκιάθου μιάς έκανε ν' αλλάξουμε πορεία. Ήταν οι δειγματικοί και το πλήρωμα του Λιμεναρχείου Θεσσαλονίκης που μιάς πληροφορήσαν ότι στη δεύτερη πρωτεύουσα της Ελλάδας δεν κυμάτιζε ή γαλανόλευκη πλέον.

Ένας βουδός πόνος έσφιξε την καρδιά μας: όλοι μας αντίλαβανόμαστε πόσο σκληρές και σκοτεινές μέρες περιμεναν την πατρίδα μας και όλους μας. Την πένθημη σιωπή μας διακόπτεη του κυβερνήτου βαρειά και σταθερή ή οσμή: εΓηόθλιον 25 δεξιάς. Η ψύχραση λογική του είχε χαράξει πορεία για καινούργιο λιμάνι προορισμού. Τραβούσαμε για τη θάσσα. Θέλαμε να πάρουμε από κει πληροφορίες αν μπορούσαμε να προσμοιθούμε στην Καβάλλα. Έκει πήσαμε διαταγή να παραλάβουμε το προσωπικό του Νοσοκομείου Δράμας. Έτσι κι έγινε. Τ' άπόγευμα της Πέμπτης ουντάραμε στοδς Ώσεύς. Κανείς δεν βγήκε έξω από το καράβι—έκτός του κυβερνήτη— από στιγμή σε στιγμή περιμένουμε καινούργια διαταγή. Το άπόγευμα της Παρασκευής σηκώσαμε τις άγκυρες και τραβούσαμε για τη Σύρα. Τίποτε δεν ποκινούσαμε ότι κι αυτό το ταξίδι δεν βάταν σαν και τ' άλλα. Μ' όλο που ή θάλασσα ήταν κάπως παραγμένη ή όρατότητα ήταν πολύ καλή. Ο ήλιος έγενε στη δύση καδώς «παραλλάσαμε»

την Κύμη και το ταξίδι συνεχίζόταν κανονικά.

Όλοι οι άνδρες του Β. Ν. που είχαμε έπισχυσει το μόνιο πλήρωμα της «Αττικής» ήμασε συγκεντρωμένοι έτοιμοι στο διαμέρισμά μας. Ένας από δώ έτοιμαζόταν να πέση στο καράβι του άλλου, τραγουδούσε: άλλος έφελε. Σάφου ένας δυνατός κι ύπώκωτος κρότος ακούστηκε! Όλοι πεταχθήκαμε και στιγμιαία ήλληλοκυταχτήκαμε. Ο πιο κοντινός τρέχει κι άνοίγει την πόρτα. «Έκει κάτω... έγκυκατάλειψη πλοίου» ακούγεται μιά φωνή. Μαζύ όλοι τρέξαμε προς την έξοδο κι άργίσαμε ν' ανεβαίνουμε προς την «κουβέρτα», από κάθε σημείο, χρησιμοποιώντας γείρα και πόδια, χωρίς άκμή να ξαίρουμε τί είχε συμβή. Δεν άργήσαμε όμως να το μάθουμε. Παρ' όλο που πλάμα με «πλήρη φωτισμό», παρ' όλο που τα σήματα του 'Ερυθρού Σταυρού φωτίζονταν ιδιαίτερα κι ήταν ευδιάκριτα από μίλια μακριά και χιλιάδες μέτρα ύψος, ένα δουβαρδιστικό άεροπλάνο της Λουσιθάσε έξαπάλυσε δλόκληρη δέση βουδών πετώντας σύρρακα τώνχαρτιών του καρδιού. Η άριστή μάσκα και το επάρο ύψος έριγαν δεχθή έξη βούδες. Είκοσι όκτώ άνδρες του έμπορικού μας ναυτικού σχεδόν δλόκληρο το μόνιο πλήρωμα της «Αττικής» έπεσαν θύματα της άναδρης αυτής έπίθεσης. Μετά τον πανικό και τή σύγχυση της έσθητικής προσβολής γρήγορα έπεκράτησε ή τάξη. 'Αυτός με τή διαταγή του Κυβερνήτου «έγκυκατάλειψη πλοίου» οι πρώτες βάρκες άρχισαν να πέφτου για τη θάλασσα μαζί με τα πρόσωπα που είχαν όρεισθή για την κάθε μιά εκ τών ποσ' έρων. Είγαμε άπομείνει πεοί τα είκοσι άτομα μέσα στο καράβι ενή άρχισαν να παίρνουν την πρώτη κλίση προς την πλώση. Μιά βάρκα είχε άπομείνει, κατεβαμένη κι αυτή, δίπλα στο καράβι, μιά είτε γιατί της έλειπε ή επήρος είτε γιατί είχε τρυπηθή απ' τους πολλυβολισμούς των άναδρων άεροπλάνων. Έκανε νερά. Άλλο μέσον δεν ύπήχε. Ζωσμέος με σωσίβιο κι όπλι: σμένος μ' ένα μυαλιτά κατεβαίνω σ' αυτήν, κόβω τα σκονιά του ευπαλάνου και τή ερώνα Σίπλα στην άνευόσκαλα. Σε λίγα λεπτά κανείς δεν είχε μείνει στο καράβι, ό κυβερνήτης ήταν ό τελευταίος. Με βλίση και κόπο άπομακρυνόμαστε απ' τ' άγαπημένο μας καράβι γιατί οι έσκαμείς της βάρκας δεν ήταν καλοί. Το έλπει αυτό ή ήρωική 'Ελληνοπούλα Φώνη Τζώρτζη και σκίζει τη στολή της για να δεθούν τα κομμάτια καλύτερα. Μά είτε προεθάσαμε να κάνουμε θύμα και ή βάρκα γεμίζει νερά: στο λεπτό όλοι βρισκόμαστε στη θάλασσα. Ο λοχαγός - γισατός Σπινέλης μιά άφήει για να εθάση κολυμπόν: «σε μόνος του στη στεριά. 'Απ' τη στιγμή αυτή ποτέ δεν τον ξανάδωμε. Ο Κυβερνήτης μας σχεδόν άμέως ξεκινά για το καράβι που άκόμη βρισκόταν στην έπίθεση. Η γενναία Φώνη κολυμπά για να τον εθάση μάταια αγωνίζεται για τον μεταπέιση. Έιχε πάει την άπόφασή του, μιά

ή μοίρα δεν τον άσπσε να προχωρήσει στην έκτέλεσή της. 'Απ' τον πόνο, τον κόπο και την ψύξη ή καρδιά του έπαμε να πάλλη. Η άδελφή Τζώρτζη μας το άνήγγειλε από μακριά. Ο γέρος κυβερνήτης μας, ό έπόστρατος πλοίαρχος Β. Ν. Μελετόπουλος, που ανακλήθηκε στην ένεργεια στις 28 του 'Οκτώβρη με την άναδρη έπίθεση του Ντούτσε, πέβαινε στην άγκαλιά της θάλασσας που τόσο είχε αγαπήσει και τόσο της είχε όσοισθή πιστός στην έκτέλεση του υπεράτου προς την πατρίδα καθήκοντος. Ένας άκόμη συνταγματάρχης που θήλησε ν' ακολουθήσει τον κυβερνήτη γάθηκε κι αυτός. Δεν τον ξανάδωμε. Όσοι άπομείναμε ανεβήκαμε ξανά στη βάρκα γιατί έξακριβάσαμε πως είχε εντεπόζιτα γι' αυτό και δεν βούλιαζε. Καθόμενοι γύρω γύρω στην «κουπαστή» της που βρισκόταν στο ύψος της έπίθεσης, δίνουμε την έντύπωση υπερφυσικών ύπάρξεων που στεκόταν στη θάλασσα όρθη χωρίς να βουλιάζουν. Το κρού και ή ύγρασία άρχισαν να μας έξαντλούν. Μιά άδελφή του νοσοκομείου Δράμας ξεψύχησε κι αυτή από συνηκπή. 'Απαθείς και σνειβόμενοι στο θάνατο τη σηκώσαμε έλαφρά απ' το βάθος της βάρκας όταν ένα κύμα, λές κι' ήταν σταμένο, την πήρε μαζί του. Έτσι σε μιά υπεράνθρωπη πάλη άνογής μέσ' το ύγρο στοιχείο ζήσαμε έπί δώδεκα δλόκληρες ώρες στο κατώφλι του βανάτου. Στο μεταξύ οι άλλες βάρκες μας, που έπιασαν ξηρά ειδοποίησαν, το κέντρον που με τή σειρά του διέταξε το αντίτοπιλλικό μας «Ναύσαρχος Π. Κουντουριώτης να πλεύση στο στίγμα του ναυογίου. Έξηντλημένοι τελείως και σχεδόν έτοιμοθάνατοι μιάς ανεβάσαν σ' αντίτοπιλλικό, όπου, χάρη στις προσπαθειές των συνυδέλφων μας και ής του Ιατρού και των νοσοκόμων του αναλάβουμε έπειτα από ήρας.

Η παγκόσμια άήχηση της παραβίασης διεθνών έμπολέμων ύπονοεώσεων με το έγκληματικό αυτό κατόρθωμα των άξονικών δυνάμεων εις βάρος της μεγάλης νώρας μας ήταν τεράστια. Δίπλα στη δολοφονία της «Ελλάς» ή καινούργια της «Αττικής» β' άποτελούν το αίώνιο αίσχος των δυνάμεων της βίας και της βαοβαρότητας, μιά και τα σύμβολα του 'Ελληνικού άγώνα που δημιούργησαν το έπος του 1940—41.

Ναύτ. ΕΜΜ. ΤΡΙΦΥΛΛΗΣ

Μέσα σέ μιιά σεμνή τελετή στήν αίθουσα τών ανακτόρων ή 'Ελλάς μέ τό χέρι τής Α. Μ. τού Βασιλέως Παύλου απένευμε στόν 'Αρχιστράτηγο τών δύο νικηφόρων πολέμων τής φυλής τήν στραρχική ράβδο.

'Επίσημ απένεμήθησαν άνωτέρα παρτίσημα και στούς άλλους άνωτάτους αξιωματικούς τής ήγεσίας τού 'Εθνικού μας Στρατού, οι όποιοι διέπρεφαν κατά τήν τελευταίαν έποποιάν τού 'Εθνους.

'Ο στρατάρχης κ. 'Αλέξανδρος Παπάγος, είναι ό πρώτος 'Ελλην αξιωματικός σ.λ. όποίο γίνεται τέτοια τιμητική άπονομή. Και αυτό, όπως είναι γνωστό, δεν είναι χωρίς σημασία, γιατί στό πρόσωπό του έχει ενσαρκωθεί τό ήρωικό φρόνημα τού έννεαστούς άγώνος και έχει άποτυπωθή ή σφραγίδα τών άλλεπαλλήλων νικών και τροπαίων, που έδόξασαν τή φυλή. Είναι ό αρχιστράτηγος τών τριών ΟΧΙ, ό ήγήτωρ που πρωταγωνίστησε εις τόν άγώνα κατά πάσης βίας και ύπέρθε άπαραίτητος έμψυχός τού έθνικού μας Στρατού και πρωτεργάτης τής προσέφτου νίκης κατά τού συμμοριτισμού.

Τόν στρατάρχη τής 'Ελλάδος τόν συναντούμε στά 1906 νεαρό άνθυπολοχαγό. Στούς Βαλκανικούς πολέμους τού 1912

—13 άγωνίζεται μέ τό βαθμό τού λοχαγού στήν πρώτη γραμμή. Μετά τό νικηφόρο τεματισμό τους εισάγεται στήν 'Ελληνική 'Ακαδημία Πολέμου, διοικούμενη τότε από έκπαιδευτάς Γάλλους. Μετέπειτα κατόπι στόν Α' Παγκόσμιο ως ταγματάρχης και στήν έκστρατεία τής Μικράς

Ο ΣΤΡΑΤΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΕΜΑΔΟΣ

ως και τό Α' Σώμα Στρατού, διορισθείς και ύπουργός τών Στρατιωτικών.

Τόν Αύγουστο τού 1936 διαορίσθη άρχηγός Γ. Ε. Σ. και στις 28 'Οκτωβρίου 1940 άρχιστράτηγος τών ένόπλιων ελληνικών δυνάμεων. Τή θέση αυτή τήν κράτησε σ' όλη τή διάρκεια τού άγώνος, έναντιον τών 'Ιταλών και Γερμανών. Τόν 'Ιούλιο 1943 οι Γερμανοί τόν έστειλαν όμηρο στά στρατόπεδα αιχμαλώτων τού 'Οριάνσμπουργκ, Φλόγκεμπουργκ, Νταχάου και Νίντερντορφ. Τό Μάιο 1945 άπελευθερώνεται από τήν 5η 'Αμερικανική Στρατιά και τόν 'Ιούλιο 1947 προάγεται πρώτος πάλι από τούς 'Ελληνες στρατιωτικούς—στό βαθμό τού στρατηγού.

Πλείστα παράσημα τού έχουν άπονεμηθή, όχι μόνον ελληνικά, αλλά και ξένων κρατών. Σημειώνομε άπλώς ότι μέχρι τής αναλήψεως τής τελευταίας άρχιστράτηγίας είχε τιμηθή, εκτός άπ' όλα τ' άλλα μέ όκτώ μεγαλοσταύρους. 'Ο στρατάρχης τής 'Ελλάδος έδικαίωσε τίς προσδοκίες τού 'Εθνους και κατά τήν τελευταία μεγάλη καμπή τής ιστορίας μας. Οι τιμές που τού άπονέμει σήμερα ή 'Ελλάς είναι έλάχιστο δείγμα τής εύγνωμοσύνης τού λαού και τής ελληνικής ιστορίας.

Οι Μακροησιότητες και δόλοκληρος ό 'Εθνικός μας Στρατός αισθάνονται δαθύτατα τήν σημασίαν τού γεγονότος και είναι ύπερήφανοι διότι εύτύχησαν νά έχουν τούταυτην ήγεσίαν.

Ταμπουρωμένοι γρά οι Φρατέλλοι κρατούσαν. Τους προστάτετε τού όρημτικό ποτάμι. Τά πολυδάλα τους γάζωναν κάθε σημείο τής σιδερένιας γέφυρας. Μά οι λαγούφοι και πάλι έτρεμαν. Στήν άπόγνωσή τους, νά μή τούς πλησιάσομε, χρησιμοποιήσαν τό δυναμίτη. 'Ενα μεσημέριο ή θρυαλλίδα άναψε και σέ λίγο έβγαλλέ ό γαλασμός. Μιά τρομερή έκρηξη ακούστηκε κι' ή γή σείστηκε από τά έγκυατα. 'Από ψηλά, μία βροχή από συντρίμια και σιδερικά, σκορπίστηκε, σάν άνοιγμένη όμπρέλα.

Σηκώσαμε τό κεφάλι... Γέφυρα δεν ύπήρχε...

—Μιά τρύπα στό νερό, ειπε ένας συνάδελφος.

Βρισκόμαστε σκόρπιοι, ζερβά-δεξιά στόν άμαχητό δρόμο, πίσω από δύο χαμηλές καμπύλες τής γυμνής γής. 'Εν

τελώς άκάλυπτοι. Τύ πυροβολικό τού χθρού, τέσσερες μέρες και νύχτες, φύτευε από μιιά όβίδα κάθε δευτερόλεπτο στίς γραμμές μας. Οι σφαίρες περνούσαν πάνω π' τ' ό κεφάλιο μας σφυρίζοντας.

Τό άπομεσήμερο ήταν λίγο

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΟΠΟΙΑ ΤΟΥ 1940-41

ΜΕ ΤΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ ΤΟΥ ΣΤΕΦ. ΣΙΤΣΕΡΓΟΠΟΥΛΟΥ 'ΙΩΑΝΝΟΥ

ήσυχο. Πεσμένοι μπρούμυτα, άναυχα ένα τσιγάρο. Φευγαλές σκέψεις παράδερναν στό μυαλό μου. 'Η μεθυστική μυρωδιά τής μπαρούτης μου είχε φέρει μιιά έλασφια ζάλη. 'Η σκέψη μου ταξίδευε στά περασμένα... Λίγους μήνες πριν! 'Ηταν ή πρώτη μέρα 28 'Οκτωβρίου! Μόλις είχα βγθ, ντυμένος στό χακί, άπ' τ' αντίκρηνο τού στιστού. Περπατώντας, άσπρημένος χάθηκα στό δάσος τού ελαιώνα... Κάτω άπ' τίς σκιές τών δένδρων, παρές-παρές, ήταν ξεπλωμένοι οι στρατιώτες. Τους κύτταξα. Χθές είμαστε ξένοι κι' άγνωστοι. Σήμερα όλων τά πρόσωπα είναι συμπαθητικά και γνώριμα. Αδρια, σκέφθηκα. Θα είμαστε άδελφια στή μάχη! Τό ίδιο άπόγευμα γνωρίστηκα μέ τόν 'Αγγελό τόν Μπαρτζακούλια. 'Ηταν 'Αθηναίος άπ' τ' 'Εξάρχεια και φοιτητής τής Νομικής. Συνήθως ήταν σιωπηλός. Στά μάτια του έκαιγε μιιά φλόγα. 'Η ψυχή του ήταν παιδική, αγνή, παρθενική και μεγάλη. Τόσο μεγάλη, λές και χωρούσε μέσα τής μιιά 'Ελλάδα! 'Όταν, σπάνια, μιλούσε, μέ τήν ήρεμη και άπαλή φωνή του συνέπαιρνε τήν ψυχή μου στούς δραματισμούς του, για τό ανόρισνό μεγαλείο τής μεγάλης

μας πατρίδας! Στό μέτωπο γίναμε και άδελφια. 'Ανοιξαμε τίς καρδιές μας. Είχαμε μαζί μιιά κουβέρτα, μιιά καρδάνα, ένα κουτάλι. Μοιραστήκαμε τίς χαρές και τίς λύπες... 'Η στάχτη τού τσιγάρου έπεσε στό χέρι μου. Σφηνίστηκα. Γύρισε και μέ κύτταξε. 'Ελά! άσπρημένος, μέ πείρασε! 'Εκαί συ, τόν ρώτησα, λίγο άπότομα. 'Εγώ;... 'Εγώ φίλε μου, σημάδευε υπεκάτοχος, ειπε χαμογελώντας. 'Νά, ίδές... Καί κλείνοντας τό ένα μάτι, στήριξε τό νουφεκέ στόν όμο κι' ύστερα από μιιά στιγμή τράβηξε τή σκανδάλη. 'Εμειον ένας! τελείωσε άσφραγματικά! 'Εμά άλθθεια, σου χάλασα τό ρεβασμό σου, συνέχισε. 'Εθα μου πής τί σκεφτόσουν;... 'ΕΤόν ελαιώνα, τού είπα! 'Ναι! Θυμάμαι. ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ... 'Ε'Ηταν άπόγευμα μονόλογρη... συγκεντρωθήκαμε όλοι. Πάνε πιά τά ψέμματα, έπαιν μερικοί... Κάτω άπ' τό πετραχίλι τού παπα, γονάτισε ό σημασιφόρος κι' ό όπλίτης. Σέ μιιά κατασκευτική σιωπή, ό Θεός εύλόγησε τό όσια και τό ιερά: τή σημαία και τ' όπλο... 'Ο καθένας σκυφτός προσευχή

θηκε για τή νίκη. Κι' ύστερα μέ τό μέτωπο ψηλά, όρκίστηκε στή συνείδησή του για τήν Πατρίδα! Ξεκινήσαμε... 'Ο ήλιος έγενε μετωμένος στή δύση. Στό δρόμο—άξέχαστη είκόνα—ή φτωχόμανα μέ τό μπαγυγάκι στό χέρι, ή μαυροντυμένη χήρα, ή άδελφή, ή γυναίκα μέ τό μαρό στήν άγκαλιά, ό άστράτευτος μικρός άδελφός, ό μπαρουτοκαπνισμένος άπ' τή Μ. 'Ασία πατέρας... όλη ή γειτονιά, όλη ή συνοικία, όλη ή 'Αθήνα, όλη ή 'Ελλάδα! Γέροι, γρηές, κοπέλες, μικρά παιδιά... Και μιιά ψυχή, μιιά φωνή: 'Εστο καλό παιδιά και μέ τή Νίκη!...

Τώρα ή φωνή του ήταν ζεστή, φλογερή. Τά μάτια του πετούσαν σπίνες, σά νά είχε πυρετό. 'ΕΓ' αυτούτος πολεμάμε. Γ' αυτό θά νικήσομες φώναξε! Πετάχτηκε όρθιος. Τό μά-

τι του, άγριο, καρφώθηκε στόν έχτρο. 'Δειλοί! 'Ατιμοί! 'Αφψησε μιιά δυνατή φωνή... Προσπάθησα νά τόν ήρεμήσω, νά τόν συγκαταστήσω... Μιά όβίδα τών 6 και 5 έσκασε καμιά είκοσαριά μέτρα μπροστά

(Συνέχεια στήν σελ 32)

—Σκασμός! τετραήμερον περιορισμό!

—Μά... κύριε έπιλοχία!...
—Σιωπή! κι' άλλη φορά αν ανακατέψης τους συναδέλφους σου, θα σε κουρεφω με την φιλή μηχανή! Ψώνιο! έμ-μπρός, δίνε του! Έκανα μεταβολή κι' έφυγα... Τετραήμερο περιορισμό! και γιατί νομίζετε; διότι λέει «σε περιπτώσεις άπωλειας ειδών και άντικειμένων ύπεδείκνυα ως δραστικά πρόσωπα μη έχοντα ουδεμίαν σχέση με την προσ-απτομένη εις τούτους μομφή».

Αυτό ήταν το αϊτιολογικό της ποινής. Άντε τώρα να έξηγήσης στον έπιλοχία ότι έγω ό στρατιώτης Άριστειδής Άλατοπιπέρος είμαι αυθεντία στις πάσης φύσεως άποκαλύψεις και ό,τι έγω δέν είμαι κανένα άνθρωπάκι τυχαίον. Μάλιστα κύρ-έπιλοχία! Γιατί έγω κύρ-έπιλοχία έχω διαβάσει τόμους άστυνομικών διηγημάτων και ξέρω άπ' έξω όλες τις περιπέτειες του «Άρσέν Λουβέν» και του «Ντέντεκιδ-Χ». Κι' όπως είχα από μικρός αυτή τη κλίση έγινα σιγά-σιγά ένα είδος έρασιτέχνη ντέντεκιδ. Άργότερα τελειοποίησα τις άστυνομικές μου ικανότητες. Μελέτησα έγκληματολογία, ποινικό νόμο, Άστικό Δίκαιο- πήρα μαθήματα Ιαπωνικής πάλης, συχνάα σταούς κινηματογράφους που παίζανε άστυνομικά φίλμ και για άρκετό καιρό παρηκολούθησα όλες τις δίκες από πλημμέλημα και άνω Έτσι έγινα άταίδια στα σχετικά ζητήματα κι' είδνα σφοδρές συμβουλές σε φίλους και γνωστούς που ζητούσαν τη συνδρομή μου για να ξεκαθαρίσουν κανένα μυστήριο ή καμιά μπερδεμένη ύπόθεση.

1) πρώτη φορά που φάνηκαν οι μεγάλες μου ικανότητες ήταν στην περίπτωση του φίλου μου του Γιώργου, που είχε χάσει μυστηριωδώς το ρολόι του. Του τό είχαν πάρει πάνω από τό κομοδίνο. Τόν άφησα και μου διηγήθηκε όλη την ύπόθεση λεπτομερώς. Έπειτα του ύπέβαλα μερικές έρωτήσεις για τά πρόσωπα του σπιτιού, έκανα μερικούς ύπολογισμούς κι' έβγαλα τό συμπέρασμα:

—Η πεθερά σου τό πήρε!

—Η πεθερά μου; δέν είσαι

ΕΥΦΥΜΟΓΡΑΦΗΙΑ

Τό έγκλημα!

ΤΟΥ ΣΠ.ΔΕΜΕΝΑΓΑ

καλά! μία κυρία καθώς πρέπει. Έίδα κι' έπαθα να πείσω τό Γιώργο πώς η πεθερά του ήταν ό δράστης τής κλοπής. Στο τέλος έπεισθη.

—Έχεις δικιο! μου λέει! Αυτό τό πήρε! και θυμωμένος τράβηξε για τό σπιτι του.

Μετά μία δδοράδα που τον ξανάα είχε τό πρόσωπό του γεμάτο τσιρότα. Μου έξηγήσε πώς η πεθερά του άρλήθηκε την ένοχή της- πώς θυμωσε μάλιστα και πώς του έπετέθη με τον τρίτη της κοιλίας. Ωστόσο δέν του έμεινε καμιά άμφιβολία πώς τό ρολόι τό πήρε η πεθερά του. Άργότερα έμαθα πώς με ζητούσε με άγριες διαθέσεις γιατί λέει τό ρολόι τό είχε κλέψει ή ύπη-

αίτησι διαζυγίου.

—Άμ! τ' άλλο; έγω δέν άπεκάλυφα στον κύρ-Φώτη τό Μπακάλη πώς τον έκλειβε ό συνεταιρός του; πέσανε άμέσως σε γκρίνια και σε δυό μήνες μπήκε λουκέτο στο μαγαζί.

Αυτά σκεπτόμουνα και είχα φρυάξει όχι τόσο για τις τέσσερις μέρες περιορισμό όσο που παραγωνιζόταν τις ικανότητές μου. Και τότε βάλε άμέτι-μουχαμίτι που λένε, να δείξω στον έπιλοχία την άξία μου. Και ή τύχη με βοήθησε. Ένα βράδυ μετά τό «ουσιότιο» πήγα στην εκαντίνα. Σ' ένα άπομερο τραπέζακι, δυό στρατιώτες συζητούσαν. Ο ένας έπ' άπ' αυτούς μούχε από

“Άνοιξα και μία έφημεριδα και τέντωσα τό αυτί. Έκείνο που άκουσα με συνεκλόνησε.

μέτρια και τό θρήκε ή Άστυνομία. Άλλά ποιος με πείθει πώς η πεθερά του δέν συνενώθηκε με την ύπερέτρη για να ασκοτήσουν την ύπόθεση;

Τέτοιες έπιτυχίες είχα ένα σωρό. Θυμάμαι την περίπτωση τού Κύρ-Άντρέα, ενός γείτονα. Έίχε πάθει ένα ροάδυ άξεια δηλητηρίασι από τυρί. Άλλά έμένα μου φάνηκε ύποπτο. Έξήτασα τό ζήτημα και άπεκάλυφα τί νομίζε; Τόν είχα δηλητηριάσει ή γυναίκα του! Σάν καλός γείτονας πήγα στο νοσοκομείο. Τό και τό, του λέει Κύρ-Άντρέα, άνθρώπος πήγυ- να πάθη αυγκο' όταν τ' άκουσε.

—Σοβαρά μιλάς κύρ-Άριστειδή; με ρώτησε.

—Μά είναι όλοφάνερο αγαπητέ μου! τον δεβαίωσα.

—Είναι δυνατόν; ή Έλπινίκη μου... πού... σφανάτα χρόνια τώρα δέν έπιμαε μαυρα μάτια να κι' έκανε τό σταυρό του.

Τού έξηγήσα τους συλλογισμούς μου και τον είδα που κλονίστηκε ή έμπιστοσύνη στή γυναίκα του και όταν βγήκε από τό νοσοκομείο ύπέβαλε

καιρό κινήσει την προσοχή. Δέν μου φαινότανε έπαισιόκο ύποκειμενο. Τό άστυνομικό μου δαιμόνιο υυρίστηκε κάτι ύποπτο. Προχώρησα δήθεν άδιάφορος και κάθησα στο πλαινό τραπέζι και σε θέσι που μπορούσα ν' άκούσω τή συζήτηση. Άνοιξα και μία έφημεριδα και τέντωσα τό αυτί. Έκείνο που άκουσα με συνεκλόνησε.

—Πότε τον έσφαξες; ρώ- τούσε ό ένας.

—Χτές τή νύχτα! άπάντησε ό άλλος. Έφριξα.

—Και δέν τον λυπήθηκες, με ρασαούλα; ξανάπε ό πρώτος. —Ρέ! λυγίζω έγω σε κάτι τέτοια! και να δής πώς σπαρτάραγε! Του χώνω λοιπόν, πειό βαθιά τό μαχαίρι! αυτό ήτανε... ζευεινε σέκος!

Δέν ήθελα ν' άκούσω τίποτε άλλο. Ήτανε φανερόν πώς έπρόκειτο περί σταγυρού έγκλήματος. Κι' άμέσως ό νους μου πήγε σ' ένα στρατιώτη που ήτανε άπόν από πρώιόν προσ- κλητήριο' αυτό έβλεπα. «ό θύμα!» συλλογίστηκα: και χωρίς να γάσω καιρό έτρεφα στον έπιλοχία. Ο θ' αμβός μου θα ήτανε πρωτοφανής. Θα

δωζάοτανε τό άλατοπιπερέικο και θα μάθαινε κι' ό έπιλοχίας με ποιόν είχε να κάνει.

—Τί θέλεις πάλι; με ρώτησε ό έπιλοχίας μόλις με είδε.

—Είναι κάτι σοβαρό, κύριε έπιλοχία! πρέπει να συλλάβετε άμέσως τον στρατιώτη Φαταούλα! έσφαξε κάποιον!

—Βρέ! μίλα καλά! πότε;

—Χτές τό βράδυ. Τόν άκουσα που τό όμολογούσε!

Ο έπιλοχίας τάχασε. Φώναξε άμέσως έναν τής Άστυνομίας μονάδος.

—Τό Φαταούλα γρήγορα έ- δώ! διάταξε.

Έν τώ μεταξύ οι γραφείς του έπιλοχίου που ήσαν παρότες στην άποκάλυψη του έγκληματος ψιθύρισαν τό ζήτημα σε μερικούς άλλους και μέσα σε λίγα λεπτά ένας όμιλος άπο στρατιώτες μαζεύτηκε μπραστά στο γραφείο κι' έγω καμάρωνα. Σε λίγο φέρανε τό Φαταούλα κατακίτρινο και άνησυχο.

—Όμολόγησε! του είπα άμέσως για να τον αϊφνιδιάσω.

—Ποιό; Τί; έκανε ό Φαταούλας.

—Έλα μη κάνεις πώς δέν ξέρεις; σ' άκουσα που τό έλεγε στην Καντίνα! Γιατί τον έσφαξες;

—Δέν φταίω έγω! όμολόγησε' ό λοχαγός, με διάταξε! Ότε ήτανε κι' ό λοχαγός άνοκατεμένος σ' αυτή την ύπόθεση. Τό πράγμα λοιπόν ήτανε σοβαρότερο άπ' ό,τι νόμιζα.

—Ο λοχαγός; έκανε ό έπιλοχίας.

—Πού τον έσφαξες; συνεπλήρωσα έγώ.

—Έξω άπ' τή σκηνή!

—Βρέ είσαι καλά! ξανάπε ό έπιλοχίας. Ο λοχαγός σου είπε να κάνης αυτό τό έγκλημα;

—Ποιό έγκλημα κύρ-έπιλοχία! έκανε ό Φαταούλας ξεβαρρεμένος, σαν να κατάλαβε πώς κάποια παρεξήγησι είχε γίνει. Και ή τελευταία του φράσις έσκασε σαν δόμβα τό άτόμιο.

—Τόν Κόκκορα του λοχαγού έσφαξα!

Τά γεγονότα που έπηκολούθησαν ήσαν τόσο ραγδαία που δέν μπόρεσα να τά συγκρατήσω όπως ακριβώς έγιναν. Θυμίζω μόνον πώς μέτρησα είκοσι έφτά καρπαζιές. Από κεί και πέρα έχασα τό... λογαριασμό!

ΕΥΓΥΝΟ ΚΟΛΠΟ

Ένας συγγραφέας του όποιου τό διδίο δέν πουλιόταν, δημοσίευσε στις έφημεριδες τής Νέας Υόρκης τήν εξής άγγελία:

«Έκατομμυριοχός, νέος, συμπαθητικό, καλοφτιαγμένο θέλει να γνωρίση μία κοπέλλα, που να μοιάζει με τήν ήρωίδα του νέου μυθιστορήματος του κ. Μάν. Σκοπός ό γάμος».

Σε 24 ώρες όλα τά άντίτυπα του μυθιστορήματος είχαν ξεπουληθεί από τό «βιβλιοπωλείο»!

ΟΙ... ΠΕΛΑΡΓΟΙ

—Μακά, πώς γεννήθηκε ή γιαγιά;

—Ο πελαργός τήν έφερε Γιώργο μου.

—Καλά, έσύ πώς γεννήθηκες;

—Κι' έμένα ό πελαργός με έφερε.

—Κι' έγω;

—Κι' έμένα τό ίδιο Γιώργο!

Κι' ό Γιώργος άρχίζει τήν έκθεσή του: «Έπί τρεις γενεές δέν ύπάρξα φυσιολογικές γεννήσεις στην οικογένειά μου...».

**ΠΙΣΩ
ΑΠΟ ΤΟ
ΠΑΡΑΠΕΤΑΣΜΑ**

Η μεγάλη επέτειος της βορειοηπειρωτικής εποποιίας του 1940—41 έφφερε στο νου μας τους θλιβερούς κατοίκους του εκ «συναρμολογήσεως» 'Αλβανικού Κράτους, που κατά τον πόλεμο έκεινο, δεν έχασαν την ευκαιρία για να ζείσουν τ' άνθρακίσι τους αισθήματα και κάτω από τα «αυτοκρατορικά» έμβλήματα του φασιστικού ρωμαϊκού πελέκεως, έσχημάτισαν τα περίφημα «άλβανικά τάγματα», που διακρίθηκαν για την ηολοφονική τους δράση την εποχή εκείνη.

Μα και σήμερα κάτω από το «δημοκρατικό» έμβλημα του σφυροδρέπανου μας κτυπούν ακόμη μία φορά, καμαρώνοντας για τη νέα τους μεγάλη «κατάκτηση»: την εγκαθίδρυση κομμουνιστικού καθεστώτος στη χώρα τους! Και ύψώνοντας σε γροθιά το ίδιο χέρι που πρώτα ύψωναν μ' ανοιχτή την παλάμη, προσπαθούν να ξεχάσουν την κακοδαιμονία που δέρνει την ώρα τούτη τη χώρα τους και που αναμφισβήτητα όφειλεται στο οικονομικό χάλι και το δάραρο που τους όδηγεί ή εφαρμογή του κομμουνιστικού οικονομικού συστήματος.

Η κατάσταση στον 'Αλβανικό κομμουνιστικό «παράδεισο» παρουσιάζεται, αυτήν τη στιγμή πολύ άπλετιστική, τα δε διωκτικά επίπεδα της χώρας έχει φτάσει σε ύψη δυσθεώρητα ακρίβειας.

Βάσει του «σωτηρίου» κομμουνιστικού προγράμματος που εφαρμόζεται, έγινε κτηματική απαλλοτρίωση χωρίς κανένα σχεδίο και καμμία μέθοδο. Φυσικά, προνομιακά ικανοποιήθηκαν τα μέλη του Κομμουνιστικού Κόμματος, που όχι μόνο δεν θίχτηκε ή κτηματική τους περιουσία, αλλά χάριν της «εισότητος» τους παραχωρήθηκαν και νέες μεγάλες εύφορες εκτάσεις.

Εκεί που και ο μεσαίωνας χωρίς καθεστώς του Χότζα, είναι ή φορολογία. Υπερθεματίζοντας και ι τους «καπιταλιστικώτερους» των καπιταλιστών, το έριθρό καθεστώς έχει επιβάλλει φορολογία βαρύτατη, που απλώνεται σε όλα τα είδη από τα γεωργικά προϊόντα μέχρι τα κτηνοτροφικά, την μελι-οκομία και τους μικρούς ατομικούς κήπους. Το σύστημα της φορολογίας είναι μικτό, δηλ. και σε είδος και σε χρήμα.

Το καθεστώς του Χότζα έκανε επίσης και κτηνοτροφική απαλλοτρίωση στην όποια και πάλιν έπρωτάνεψε το κομμουνιστικό πνεύμα. Γιατί, ενώ στην αρχή καθορίστηκε, ότι μόνο εκείνοι που είχαν περισσότερα από τετρακόσια ζώα θα έδιναν ένα τμήμα τους, τα δε υπόλοιπα θα τα κρατούσαν για λογαριασμό τους, υπήρξαν πολλές περιπτώσεις που άτομα που δεν ήταν συμπαθή στο κόμμα και που είχαν μόνο 150 ζώα, υποχρεώθηκαν να παραχωρήσουν τα 130 και να κρατήσουν τα υπόλοιπα 20.

Η διανομή των ειδών πρώτης ανάγκης γίνεται όπως σ' όλες τις «κοινοτικές» δημοκρατίες με τις κωπερατίδες. Άλλο ζήτημα θέβαια αν στα πράττιοια

των κωπερατίδων δεν βρίσκει παρά σπάνια κανείς ν' αγοράση λίγο πετρέλαιο, σινόπνευμα, σαπούνι, αλάτι, ο δε ύπνος των 'Αλβανών συχνά ταράζεται από όνειρα όπου βλέπουν ρούχα και παπούτσια.

Η προμήθεια και των ελαχίστων ειδών που υπάρχουν στις κωπερατίδες είναι δυνατόν να πραγματοποιηθή με χρήματα που μόνο οι αξιωματικοί του άλβανικού στρατού και οι άνθρωποι και οι εμπιστοί του κόμματος διαθέτουν. Στον περισσότερο πληθυσμό το νόμισμα είναι άγνωστο είδος, και οι χωρικοί είναι υποχρεωμένοι να προμηθεύονται τα διάφορα είδη έπ' άνταλλαγή με γεωργικά ή κτηνοτροφικά προϊόντα.

Για την ανάπτυξη της άνυπαρκτης 'Αλβανικής βιομηχανίας έγιναν πολλά σχέδια που έμειναν μόνο στο γαρτί ενώ 40 μαθητές της Τεχνικής Σχολής των Τιράνων, που στάλθηκαν στη Ρωσία για να μετεκπαιδευτούν, γήγαν τόσο ανεπίδεκτοι μαθήσεως, που σε 6 μήνες οι Ρώσοι τους έστειλαν πίσω.

Στο πεδίο της γενικότερης κοινωνικής πολιτικής το έργο του Έμβερ Χότζα και των κομμουνιστών όπαδών του είναι μηδαμινό, αν όχι άνυπαρκο. Η ανοικοδόμηση όχι μόνο δεν υφίσταται στην πρακτική της εφαρμογή, αλλά ούτε καν θεωρητικά. Κατασκευάζονται βέβαια δρόμοι με κατανγκαστική έργασία, αλλά είναι κατάλληλοι μόνο για βοϊδάμαζες, αν και θεωρούνται έθνικες άρτηρες. Το πλάτος τους είναι αρκετό για να διαστωρύνωνται μετά διας δύο αυτοκίνητα. Διαβάζοντας την λέξη αυτοκίνητα δεν πρέπει ν' όφησουμε το νου μας να τρέξη σ' ό,τι όνομάζει αυτοκίνητα ο κόσμος όλος. Τα

κυκλοφορούντα στην 'Αλβανία αυτοκίνητα θυμίζουν καρναβάλια, όπου φιγουράρουν οι πρόγονοι των σημερινών αυτοκινήτων.

Σιδηροδρομικές γραμμές υπάρχουν μόνο δύο, από το Δυροράχιο στα Τίρανα και στο Πεκίνο. Το τοχαίο ύλικό αποτελείται συνολικά από 20 βαγόνια και δυό άτμομηχανές που είναι δώρο της Γιουγκοσλαβίας.

Θαλάσσια συγκοινωνία στις άλβανικές ακτές εκτελείτο μόνο με βενζινόπλοια τα όποια και συνιστούν τον θρύλο του 'Αλβανικού... στόλου, από τον όποιο τόσες φορές «κινδύνεψε» ή 'Αγγλικός να καταστραφή. Τέλος ή 'Αλβανία συνδέεται από αέρος με την Ρωσία και τους δρομύφους με δρομολόγιο, που — κρατείστε την άναπνοή σας

— εκτελούνται μία φορά τον μήνα. Τώρα, όσον όφορα την έπικοινωνία με τα άλλα κράτη, αυτή είναι άνυπαρκτη, για να μη φτάσουν φαίνεται στην 'Αλβανία «ιμπεριαλιστές κατάσκοποι» και συμπατόρων το «μεγαλειώδες» έργο του Χότζα.

(Συνέχεια εις την 22αν σελίδα)

ΘΕΩΡΙΑ ΠΕΡΙ... ΤΑΧΥΤΗΤΟΣ

— "Αν θέλεις να με άκούσης Τζούλιο βάλε κι' έσυ τα φτερά στα πόδια να δής δρόμο που θα κόβης !!!

Μέσα από τη στόχτη

ΔΙΗΓΗΜΑ

Τό χωριό πεσμένο, έρημο. 'Ο άέρας θγρός φέρνει στά φτερά του πολλά μαύρα σύγνεφα. Οι σκιές άκούμπησαν πάνω στη γη. Σέρνονται, μέσα στά χαλάσματα, σμίγουν μέ την καπνιά, τά έρείπια, σέ μία συμφωνία θεών της καταστροφής. Κύλησαν από λιθάρι σέ λιθάρι, γλύστρησαν τή βαμπή ύγρότη τους άπάνω άπ' τά κλαριά.

Σίγασμένα μονοπάτια άπ' ανθρώπινη περπατησιά χορταρίζουν γαληνεμένα. Γύρω ή σιωπή άπλώνει πυκνά τά νήματα της...

Σταμάτησε, λές, ή ζωή σαν τήν όρχήστρα πού περιμένει τού μαστρού νά κατεβάσει τήν μπακέτα του... 'Όλα περιμένουν τού κατέβασμά της, για ν' άρχισή τού θριαμβικό μενούετό της συμφωνίας πού συνθέτει ή φύση. Νά ύποδεχτούν τή μελόγχολη όρα της άποσύνθεσης. Μιά έποχή. 'Όλα άπολαυθούν τούτη τή γαλήνη.

Κι' ή φύση άπ' τα μέσα της άργοπεβαίνει. 'Η άποσύνθεση τού φυσικού θανάτου κατεβαίνει άπ' τά κλαριά στό ρίζα. 'Όλα έχουν μέσα τους έντονη τήν κατάπτωση ύστερα από τήν διουσιακή καλοκαιριατική κραπάλη της γονιμότητας...

Τό χωριό γαληνεμένο, μέσα στην καπνιά και τις στάχτες του, άγγίζει μέ τ' άκροδάχτυλα της δημιουργίας, τήν αντίθεση της άρμονίας. Μά άκόμα πεβαίνει. 'Η παρακμή, ή άποσύνθεση μπαίνει μέσα στην ύπόστασή του. Μέσα άπ' αυτή οι άνθρωποι, φυσικοί άρνηται της, θά άντλήσουν τήν δημιουργία για νά τή στήσουν ψηλά στό καυκαναριό του σαν ίερα της τάξης.

Οι άνθρωποι γυρίζουν. Μέσα από τήν άχλύ των περασμένων θγάνει ή καινούργια ύπαρξή τους. Τυλίγεται στις σκιές τού σύγνεφου για νά χορέψει τού πρωτόφαντο χορό τους.

Έχασαν τήν δυστυχία, τότε πού κυνηγημένοι ρίχτηκαν στους δρόμους, άφίονοτα ρημάδια τόν κόπο τους.

Πάνωθε τους, τού σύννεφο πήζει τήν ύγρα μαυρίλα του. Οι θυμαρές γυρνούν ν' άγγίσουν τού νοού. Σωρίζουν γύρω, ξεχωρίζοντας μία - μία τις ανθρώπινες θεάλλες, πού συγκλόνισαν, σκόρπισαν τήν άρμονία της συμβατικής τους ζωής, πού λιμνίαζε χωρίς πόθους, χωρίς άτέληση, στερημένοι άπ' τήν ουσία της εξέλιξης.

Τά αισθήματα κρυστάλλωσαν παγωμένα πάνω στη σκουριά τού χρόνου.

Μέσα στη ζωή τους αδιάφορα κυλούσε ή δημιουργία, ώσπου σά καταλύτρα τόν άξίον πού γέρναν από τά γρατειά, σταλμένη από τή μοίρα, ήθε ή άνθρ

πινη θύελλα χαλκερήν από τους ίδιους. Σώριασε τήν άνθρωπία.

Στήθηκαν ψηλά τ' άγρια ανθρώπινα ένστικτα. 'Η κληρονομιά τού ανθρώπου, χύμηξε σά λευτερωμένο άγρίμι έξω από τού κλουβί, πού φτιάξαν οι αιώνας στό διάβα τους.

Τά πλοκάμια τού πόνου τυλίξαν άκέρια τού χωριό. Γκρέμισαν οι αιώνες λαχτάρες. Μέσα στις στάχτες πλανιέται μονάχη της ή άγωνία.

Μπήκαν στό χωριό. Συνάχτηκαν σφικτά και τά μάτια τους τήραν τόν ουρανό. 'Από μέσα τους θγάνει σμιγμένη ή κραυγή. Ψφάνεται στον άέρα, τόν γεμίει, άπλώνεται σ' άπείλημένη άρμονία. Νικήσαμε τόν κομμουνισμό...

Τά μικρά πήσαν τήν ματιά τους άπ' τού ουρανού τού μνήμα και μέ λαχτάρα τ' άκούμπησαν πάνω στά έρείπια. Σφίξαν πάνω τους τού ρούχο.

Τά μάτια γάσαν τού τρούμου τήν έκφραση, ό νοός έχασα τήν ύγρότη τ' άέρα.

Νοσταλγική θύμηση γύρισε τή σκέψη πίσω. «Μαννά, τι ώραια κι' άψηλά σπίατα κεί στην' πολιτεία...» Τ' άκουσαν όλοι και νοιώσαν πιό έντονη τήν ανατριχίλα. 'Από μέσα τους θγίκε σέ παχειά κύματα ή έσώτωση φωνή της σκέψης τους. Πούκατε τις φυχές τους νά οργίσουν από ένδόμυχη λαχτάρα. «Νικήσαμε τόν κομμουνισμό».

Σκύσαν στή γη, άγγίσαν τήν καπνιά, τήρασαν καλά τήν ασάλευτη ύγρή στόχτη.

Θά χτίσουμε ξανά τού καλούδι μας, λέει ό γέρος. 'Απομεινάρι τού θανάτου, πού ξεχάστηκε άπ' της νιότης τή λαχτάρα. 'Άφησε τού τραγγισμένο κορμί νά πλανηθεί στις άθέλητες έξορίας τή λύπη.

Ναι θά χτίσουμε τού καλούδι μας.

Μέσ' τους πεσμένους τοίχους άγκομαχάει ή σκιά τού σύννεφου. Δέν τνοιώσαν.

Τά μάτια τους συλλάβαν όράματα άπόκοσμα. 'Έρχονταν από τά μνήματα. Ψυχές παληκτριών πού δώσαν ζωή, κιάτα από μία άξεχώριστη πίστη.

Σφράγισαν τή γη μέ τήν ύγρή ζωή τους. 'Ανέθηκαν άγόνγυστα στό Γολγοθά για νά σταυρωθούν ανάμεσα στην' προσία. Παρακαλώνας ως τή στερούπηνη τους τή συγγνωμη γι' αυτούς πού πέδωσαν.

Οι φυχές ψηλαφούσε, τρέμουν τή ασύλληγιστη δύναμη, τήν εξέλιξη πού σ'έν προφήτεσαν μέ τήν έννοιωσαν. Τή γαλήνη τού θανάτου πού φτάνει σαν ύστατη Νέμεση, και στις άπόκοσμες κραυγές τους οι ζωντανοί μ' άπόνγωση άγγίζον τόν έαυτό του.

'Ο άνθρωπίνος νοός εστέρωσε. 'Η δυστυχία τόν σπρώχνει σ' ασύλληπτες σκέψεις δημιουργίας.

—'Εμπρός δουλεία! μέσα από τή στόχτη τούτη, θά βγάλουμε τόν πολιτισμό μας, κάτω άπ' αυτή κούφτηκη ή άνθρωπιά μας. 'Η ανακάλυψη τού τριώνυ άνθρώπου πέροσε μέσ' από της φλόγας τήν κάψα, μά δέν κάπκε. Βγήκε σαν τ' άτσάλι πιό δυνατός. Αύτά έσκουσε ό γέρος σαν έρημνεία της δουλείας πού τά γέρικα χείλια του ποθούν. 'Όλοι σκύψαν, τινάζαν τή στόχτη, φούξαν τήν καπνιά.

'Η βροχή ήθε νά πλύν τες πέτρες. Τό κορμιά μούσκεσαν, δέν τού νοιώσαν. 'Ο ίδρωτας της δημιουργίας τά ζεσταίνει. 'Η νύχτα κοιμμένη πίσω από της βροχής τού σάλο ήθε. Μά αυτοί δουλεύουν, οικε

βομού, καθαρίζουν, φτιάχνουν τή ζωή. Πέρα, μακριά πάνω στά βουνά, μέσα στά λαγκάδια, στά δάση κάποια της έκ δικήτρας μοίρας θεά ή Πίστη, στά νέα Ιβανικά πούουν βαθεία τή ρίζα στό πλά.

Τιμωρεί τους δέβηλους. Σπέρνει τήν τρέλλα στά σπλάγγνα της. 'Εκμηδενίζει τήν εσρατισμένη συνείδηση. 'Απλώνει τή θεϊκιά παλάμη της σ' όλη τή γη μας, σκοτώνει τού σπόρο τού άδρωστου νοού πού κλείνει ψεύτικους πολιτισμούς. 'Αλλοί μονο στους θηπούς. Σ' αυτούς πού τόληψαν ν' άπλώσουν τις έπιθυμίες τους δέβη λα στους δωμούς τών θεών, πού θέλησαν νά κλέψουν για μία καταστροφική μοίρα για κάποιο καταστροφικό πόθο, τού μυστι κά της ψεύτικης ευτυχίας...

Είναι γι' αυτούς, τού μαρτύριο τού Ταντάλου, πού γίνεται νερό χωρίς τά σπλάγγνα του νά αιστάνονται τήν χορτασιά. Είναι ό δεσμώνης τού Καυκάσου, πού τού γέρικο όρνιο τρώει της νιότης τού τουσερό σπκότι...

'Η αυγή ήθε κοβαλώντας μαζί της τόν ήλιο. Πάντες από τή γη τού χωριού οι άνθρωποι άκόμα στεργιώνουν τά έρείπια. Θά τελειώσουν και τότε θα ξεπλώσουν τήν κουρασμένη ύπαρξή τους για νά γευτούν τόν καρπό τού κόπου.

Πέρα, μακριά πίσω από τις ψηλές δουνοκοφές διωγμένου τήραν, Ζητάν νά γυρίσουν, μά ή μοίρα της φοβισμένης ύπαρξής τους δένει. Φοβούνται τού άέφηντη τους τού κινούτο.

'Εδώ στή γη μας, ψηλώνουν τά σπίατα τού χωριού. Οι μηχανές δουλοί τού άνθρ

Πάνω στή γη τού χωριού οι άνθρωποι άκόμα στεργιώνουν τά έρείπια.

που, βογγούν από τού βάρος της δουλείας. Τά γέρια ροζιάζουν χαρούμενα πάνω στό σ'έβρο. Αυτόκινητα αδειάζουν στό χωριό. Ξίλα και σκαπανικά. Οι άνθρωποι τ' άγγίζουν. Τά γέλια ψηδύζουν καταυκτικά ζυμούς στό θεό της άγάπης... Φατειάξωμε κράτος μαζί του πασκίσαμε. Νά τώρα ή βοήθεια. 'Η ανθρώπινη άλληλεγγύη ήθε σέ μάς...

Στις πλαγιές, στον κάμπο, τριγυρνάν πάλι κοπάδια. Τού σύννεφο σκόρπισε, οι σκιές σκιασμένες χαθήκαν μέσ' τού μόρια τ' άέρα.

'Η Γαλήνη ή άνθρωπιά μας εανόθε, λέν οι γερόντιοι Βγήκε μέσα άπ' τή στόχτη, τού παρελθόντος.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΚΑΤΙΝΑΚΗΣ

Η Έλλάς
του Έπους 1940-49
ξαναζωντάνεψε
τους Μαραθώνες
και Θερμοπύλες.

ΠΩΣ ΒΛΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΜΑΚΡΟΝΗΣΟΝ

—'Ο Μητροπολίτης Κιτίου κ. ΜΑΚΑΡΙΟΣ :
«Είς τήν Μακρόνησον ἐκτελείται τό τεράστιον ἔργον φυκτικῆς ἀναβαπτίσεως καί ἐθνικῆς ἀναγεννήσεως».

—'Ο ἠγαύμενος Κίκκου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ :
«Δέν ἐπαρκεῖ ὁ λόγος πρὸς ἐξύμνησιν τοῦ ὄντως θεαρέστου ἔργου, τό ὁποῖον ἐνταῦθα ἐπιτελεῖται».

—'Ο Σουηδὸς δημοσιογράφος κ. Σ. ΟΡΕ :
«Ζήτω ἡ Ἑλλάς — Ἐνα μεγάλο παράδειγμα διὰ τὸν Δημοκρατικὸν κόσμον».

—'Ο Σουηδὸς δημοσιογράφος κ. Ν. ΧΟΡΝΕ-Υ :
«Ἐν ἐνδιαφέρον πείραμα διδασκαλίας τῆς Δημοκρατίας».

—'Ο κ. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Πρύτανης τῆς Ἀνωτ Γεωπ. Σχολῆς :

«Μένω καταπληκτος πρὸ τοῦ συντελεσθέντος μεγαλειώδους ἀναμορφωτικοῦ ἔργου καί ἀναλογίζομαι τί θαύματα δύνανται πάντοτε νὰ ἐπιτελεθῇ ἡ φύλη μας».

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΜΑΣ

—'Ο Ταξίαρχος κ. Μπαϊρακτάρης ὁμιλῶν πρὸς τοὺς ἀνδρας τῆς τελευταίας ἀποστολῆς, παρουσία τοῦ Ἀρχηγοῦ Γ.Ε.Σ., ἀντιστρατήγου κ. Γ. Κοσμᾶ.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΚΑΛΗ ΥΠΟΔΟΧΗ

—'Ο Γιώργος παίρνει τὸν φίλο τοῦ Νικήτα, ὁ ὁποῖος εἶναι στρατιώτης καί πηγαίνουν νὰ κάνουν ἐπίσκεψιν σ' ἕνα φιλικὸ σπίτι. Ἡ μικρὴ Νίτσα ἀνοίγει τὴν πόρτα.
—Ποῖος εἶναι, Νίτσα; φωνάζει ἀπὸ μέσα ἡ μαμά της.

Καλὴ μερᾶ, ἦρθε ἕνας ἄνθρωπος κι' ἕνας... εαυτάρος!

ΤΟΝ ΑΝΑΠΗΡΑ ΘΘΕΛΕ;

Νὰ μιά ἀγγελία ποὺ δημοσιεύθηκε σὲ ἀμερικανικὴ ἐφημερίδα: «Ἀπωλέσθη γρυτὸς ἀναπήρ, ἀπὸ δεσποινίδα ξανθὴ, μὲ μπλε μῦτια, ὕψος 1.65, 21 χρονῶν, καλὴ γορευτρία, εὐχάριστη συνομιλήτρια, Τηλεφώνηστε στὸν ἀριθμ. κάθε ἀπόγευμα μετὰ τίς 6».

ΔΕΝ ΤΟΥ ΜΙΛΗΣΕ

Γιάννης: Κάποιος μοῦπε δτι σοῦ μοιάζω.

Κώστας: Καί τί τοῦ εἶπες;
Γιάννης: Τίποτα. Ἦταν δυνατώτερος ἀπὸ ἐμένα.

ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ

—Τί εὐχάριστο ποὺ εἶσαι καλά. Μήπως ἔχεις ἀλήθεια, νὰ μοῦ δανείσης δέκα χιλιάδες;

—Δυστυχῶς, δχι φίλε μου, δέν ἔχω οὐτε κατοστάρικο πάνω μου!

—Στὸ σπίτι;
—Εὐχαριστῶ, ὄλοι καλά.

ΑΠ' ΤΟΝ ΚΟΚΚΙ- ΝΟ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟ

'Αλβανία: 'Ο Ἐμβέρ Χότζα βρισκόταν σὲ μιά βάρκα ἡ ὁποία ἀνετράπη. Θὰ πνιγόταν ἀσφαλῶς ἐάν ἕνας παρατυχὼν Ἀλβανὸς δέν ἔπεφτε στὸ νερὸ νὰ τὸν σώσει. Ὅταν τὸν ἔβγαλε στὴν ἕρᾶ, εἶδε μὲ κατάπληξη ὅτι εἶχε σώσει τὸν δικτάτορα.

—Ἐκανες μιά μεγάλη καί γενναία πράξη, εἶπε ὁ Χότζα, καί πρέπει ν' ἀμειφθῆς γι' αὐτή. Ζήτησέ μου ὅτι θέλεις.

—Σύντροφε Χότζα, ἀπάντησε ὁ σωτήρας, θέλω μόνο μιά μεγαλοπρεπὴ κηδεία!!

—Μεγαλοπρεπὴ κηδεία; ἀπόρησε ὁ Ἐμβέρ. Ἄλλὰ γιὰ ποῖόν;

—Γιὰ μένα, σύντροφε. Ὅταν μάθουν πὼς σὲ ἔσωσα ἐγὼ ἀπὸ τὸ πνίξιμο, θὰ μὲ σκοτώσουν ἀσφαλῶς!

Γ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ

Στὰ ἑκατοχρονά του.

τοῦ Καλλιγᾶ καί τὸ «Λουκὴ Λάρα» τοῦ Βικέλα Γίνγκε ὁ πρωτεργάτης τοῦ ψυχολογικοῦ διηγήματος, ποὺ ἡ πλοκὴ του συχνότερα ζετυλιγεται στὸ τοπικὸ, οἰκογενειακὸ περιβάλλον καί παίρνει, σχεδὸν πάντα, τὴ μορφή μιᾶς συγκλονιστικῆς τραγωδίας ἀπὸ τὴν ὁποία δέν λείπει οὔτε ἡ ἀριστοτελικὴ κάθαρση κι' οὔτε ἡ τρυφερὴ μορφή τῆς πικραμένης του μάνας ἀποτελεῖ τὸ πῖθό συμπαιθτικό, τὸ πῖθό ἀγαπητὸ πρόσωπο. Τ' ἀφηγήματά του — ποὺ ἀφθονοῦν ἀπὸ λαογραφικὸ ὄλικὸ τοῦ τόπου του — τὰ συνθέτουν ἐπεισοδία πολὺ δραματικά, πλουτισμένα ἀπὸ μιά βαθειὰ καί διεισδυτικὴ παρατηρητικότητα ἐνὸς ἐπιδέξειο ψυχολόγου καί στολιζόνται ἀπὸ στοχασμοὺς ἐνὸς πολὺ ἐμπειροῦ φιλοσόφου τῆς ζωῆς. Ἡ τεχντροπία αὐτῆ, ντυμένη ἀπὸ ἕνα γλωσσικὸ συμπαιθτικὸν (ἀφήγησι καθαρεύουσα, διάλογος δημοτικὸς μὲ θρακιώτικους ἰδιωματισμοὺς) μᾶς φέρνει ἀπ' εὐθείας στὸ κλίμα τοῦ Παπαδιαμάντη.

Κοντὰ στὸ λογοτεχνικὸ αὐτὸ ἔργο πρέπει νὰ προστεθῇ τὸ πολὺ σημαντικό ἐπιστημονικὸ, (φιλολογικὸ - ψυχολογικὸ - παιδαγωγικὸ).

Ἔτσι ὁ Γεώργιος Βιζυηνὸς ὑπῆρξε μιά πολυσύνθετη μορφή, ποὺ σὰν ζωὴ καί σὰν ἔργο εἶναι πάντα τὸ ἴδιο ἀνήσυχη, ἐρευνητικὴ, βαθυστόχαστη καί δραματικὴ, εἰσαίσθητη καί πρωτοπόρα, ποὺ ἤξερε νὰ βροῖσκη καί νὰ ἐκφράξῃ τὸ νῆσιον καί τ' ἀληθινὸ. Τὸ ἔργο του ὅμως αὐτὸ κοντέξει νὰ λησμονηθῇ σήμερα, ὅπως ἐσχάστηκε κι' ὁ ἀπείριστος τάφος του, ποὺ, ἀνάμεσα στὴν φανταστικὴν γλυπτικὴν πολυτέλεια τοῦ Νεκροταφείου τῆς πρωτεύουσας, σημαδεύει τὴ φτωχὴν παρουσίαν του μὲ μιά ἀφρόντιστη σταχτόβωρη πιά πλάκα ὅπου μόλις διακρίνουμε, κάτω ἀπὸ τ' ὄνομα καί τὴ χρονολογία τῆς γέννησής καί τοῦ θανάτου του, τὸ συγκινητικώτατο, δακρυστάλαχτό του δίστιχο:

...Καί μόνον ἀντηχοῦνε στή μαρῆ

(σὴν)
τὰ πικρά, τὰ πικρά μου τραγοῦδια!..

ΝΙΚΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Ἐνα μεγάλο μέρος ἀπὸ τὴν δραματικὴν ζωὴν τοῦ Θρακιώτη λογοτέχνη καί ἐπιστήμονα κλείνεται μέσα στὸ ποιητικὸ καί διηγηματικὸ του ἔργο. Εἶναι κι' αὐτὸ ἕνα ἔργο γιομάτο συγκίνηση, συμπάθεια καί συγγνώμη, νοσταλγία καί πόνο, δραματικὴ καί λυρισμὸ. Ἐκεῖνο ποὺ μᾶς κάνει νὰ ἐκτιμήσουμε τὴν ποιητικὴν του — τὸ εἶδος μὲ τὸ ὁποῖο πρωτοκαταπίστηκε — εἶναι πῶς, ἀν καί φαναριώτικης προέλευσης, κατάρθωσε νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὸ φτηνὸ ρητορικὸ μελοδραματισμὸ κι' ἔκανε σταθερὸ βῆμα πρὸς τὸ δημοτικὸν, δίνοντας ἀτίγλους μὲ ἀμονία κι' ἀρχιτεκτονικὴν ζηλευτή, ποὺ τοὺς διακρίνει ἡ πρωτόφαντη ἐκφραστικὴ εὐλικρίνεια. Τὰ θέματα ποὺ τὸν ἐμπνέουν τὰ παίρνει ἀπὸ τὸ χωριό, ἀπὸ τὸ σπίτι, ἀπὸ τὸ λαϊκὸ θῆλο. Ἡ νοσταλγία ὅμως εἶν' ἐκεῖνη ποὺ τοῦ γεννᾷ τὰ πῖθό συμπαιθτικά στιχογραφήματα μὲ κυρίαρχη μορφή τὴν πονεμένην του μάνα. Δέν εἰπάστηκε ὁ Βιζυηνὸς ἀπὸ τὴν εὐρωπαϊκὴν ζωὴν κι' ὁ πολὺχρονος ξενιτεμὸς του δέν τὸν ἀφαίρεσε τίποτε ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ ἑλληνικώτατος. Πάντα ὁ νοῦς του τριγυρίζει στ' ἀπλά πράγματα καί στοὺς ἀπλοὺς ἀνθρώπους τοῦ χωριοῦ. Ὁ φραγκοφορεμένος ἐΓιωγῆς τῆς Μιχαλιέσας κρατᾷ σὰν τὸ πολυτιμώτερον φυλαχτὸ τῆς παιδικῆς του ἀναμνήσεως. Ἡ νοσταλγία του αὐτὴ τοῦ γίνεται πόνοσ καί δάκρυ ποὺ μεταυσιώνεται στοὺς ἐκφοστικώτεροσ στιχοσ του. Θαυμάσιο δεῖγμα οἱ τρυφερώτατες ἐκείνες στροφῆς τοῦ «Ἀποχωρισμοῦ» του.

Ἄν τὸ ποιητικὸν τοῦ ἔργο παρουσιάζει κάποια ἐκτίμησιμην πρωτοτυπία τὸ διηγηματικὸν του ξεπέρασε τὰ τετριμμένα καλοῦσια τῆς ἐποχῆς του κι' ἔφτασε πέρ' ἀπὸ τὸ «Θάνο Βλέκας»

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ Ε.Σ.Σ.Δ.

Το σημείο στο οποίο η δημοκρατική ύστερία των προπαγανδιστών του Κ.Κ.Ε. φθάνει στο άποκορύφωμά της, είναι η αὐτοπιστική αερολογία της οικονομικής ισότητας, ἢ, όπως ἀλλοίως την διατυπώνουν, της κοινωνικής δημοκρατίας. Γιὰ νὰ δικαιολογήσουν οἱ ἀπολογητὰ τοῦ Σοβιετισμοῦ τὴν ἀμείλικτη πολεμική του ἐναντίον τῆς κοινοβουλευτικῆς δημοκρατίας, διακηρύσσουν, ὅτι δημοκρατία χωρὶς τὴν προηγούμενη ὑπαρξη τῆς οικονομικῆς ἰσότητας εἶναι μιά τραγική φάρασα σὲ βάρος τῶν λαϊκῶν μαζῶν. Καὶ σὲ συνέχεια ἐμφανίζονται αὐτοὶ ὡς οἱ θεόπεμπτοι μεταρρυθμιστὲς, ποὺ θὰ συμπιῶνουν αὐτὴ τὴν «ἑλλησι» τοῦ ὑπάρχοντος κοινωνικοῦ καθεστώτος. Δὲν εἶναι ὅμως πολὺ δύσκολο τὸ ν' ἀποκαλύψῃ κανεὶς ὅτι ὅλος αὐτὸς ὁ δημοκρατικὸς δερμαλισμὸς καὶ ἡ πομπώδης καὶ φανταχτερὴ ἐπιχειρηματολογία κατὰ τῆς κοινοβουλευτικῆς δημοκρατίας δὲν εἶναι παρὰ μιά καλοσεβρισμένη ἀπάτη, ποὺ σκοπὸς τῆς ἔχει, νὰ παρασύρῃ στὰ δίχτυα τῶν πρακτόρων τοῦ Κρεμλίου καὶ τῆς κομμουνιστικῆς ἀράχης τοὺς ἀμαθεῖς κατατρεγμένους τῆς μοίρας καὶ ἀκόμη τῆς ρομαντικῆς διανόησης.

Κάτω ἀπὸ ἕνα φανταχτερὸ ἔνδυμα κρύβει τὴν πὶο τραγική κι' ἀπαίσια τυραννία καὶ τὸν

ραϊκὸ Μακιαβελισμό. Ὅμως μᾶς εἶναι εὐκόλο σέροντας τὴν λευτὴ ν' ἀποκαλύψουμε τὴν ἀλήθεια καὶ νὰ σκορπίσουμε τὴ στάχτη ποὺ ρίχνουν οἱ ἐπιτήδευοι στὰ μάτια τοῦ λαοῦ. Τὰ ὄπλα μᾶς τὰ δίνουν οἱ ἴδιοι οἱ...ἐφευρέτες τοῦ κοινωνικοπολιτικοῦ ρωσικοῦ παραδείκι' ἔτσι μπορούμε νὰ δώσουμε εὐκόλα γυμνὴ καὶ ἀστόλιστη τὴν ἀλήθεια.

Τότε θὰ ἀντιληθῇ καὶ ὁ πὶο κακόπιστος, ὅτι τὸ καθεστῶς τὸ ὁποῖο προπαθοῦν νὰ μᾶς πείσουν ὅτι εἶναι ὁ εὐαμένος παράδεισος τοῦ ἀνθρώπινου γένους, δὲν εἶναι παρὰ μιά κόλληση μαστυρίων καὶ ἀνισότητος, ἕνα καθεστῶς, ποὺ παρουσιάζει ὅλα τὰ συμπτώματα τοῦ βαρβαρισμοῦ, στὸν ὁποῖον κινδυνεύει νὰ πέσῃ ἡ ἀνθρωπότητα, ἂν ἐπέκταθῇ σὲ παγκόσμια κλίμακα.

Σήμερα τὴ Ρωσία τὴ κυβερνᾷ ἀνεξέλεγκτο καὶ ἔλεω Νικαβεντὴ μιά γραφειοκρατικὴ κλίκα, συσπειρωμένη γύρω ἀπὸ τὸν Στάλιν. Οἱ ἐντολὲς τῆς καὶ οἱ ἐπιθυμίες τῆς εἶναι νόμος, στοὺς ὁποίους εἶναι ὑπογεγραμμένη νὰ ὑποτάσσεται ἀδιστακτικὰ ὁλόκληρη ἡ μάζα τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ. Καὶ βλέπουμε στὴ κοινωνία αὐτὴ τῆς «ἰσότητος» νὰ ὑπόσχη ἡ μεγαλύτερη ἀπὸ κάθε ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου ἀνισότητα ἀπολαβῶν. Βλέπουμε ἕνα ἑργάτη νὰ

παίρνῃ 500—800 ρούβλια τὸ μῆνα κι' ἕνα διευθυντὴ νὰ ἔχῃ μισθὸ 12.000—20.000 ρούβλια, χωρὶς τοὺς ἀδύλους πόρους καὶ τὰ «τυχερά» καὶ τίς καλοκαμουελισμένες καταχρήσεις.

Στὸ Ρῶσο ἐργατοαγρότη τὸ Κράτος παρέχῃ σὲ δύο χρόνια ἕνα ζευγάρι παπούτσια. Αὐτὸ εἶναι ἐπίσημη σοβιετικὴ ὁμολογία, μὲ τὴν ὁποία παρῶντες τοὺς ἐργάτες ν' αὐξήσουν τὴν παραγωγή. Παράλληλα ὅμως ἡ κυβερνώσα κλίκα καὶ ἡ κομμουνιστικὴ ἀριστοκρατία διαθέτουν, ἐν ὀνόματι τῆς...ἰσότητος καὶ κοινωνικῆς δημοκρατίας...αὐτοκίνητα ἀμερικανικοῦ τύπου.

Ἡ «Πρόβδρα» σ' ἕνα φύλλο τῆς τοῦ 1946 παραπονίταν γιὰ τὴς δυσκολίες, ποὺ παρουσιάζονται γιὰ τὴν ἀνέκφραση μιᾶς κυβερνήσεως. Καὶ στὸ ἴδιο φύλλο ἔγραψε γιὰ τὴν ἀβλιότητα τῶν ἐργατικῶν σπιτιῶν, στὰ ὁποῖα ἀναγκάζονται νὰ ζοῦν 8—10 ἄτομα μέσα σ' ἕνα δωμάτιο.

Ἐκεῖ ὅμως, ποὺ ἡ ἀντίθεση εἶναι πὶο ἐντονη, εἶναι τὸ χωριό. Οἱ χωρικοὶ, ποὺ δουλεύουν ἀπὸ τὰ ἑπιμερώματα μέχρι τὴ νύκτα στὰ κρατικά ἢ κολεκτιβιστικά κτήματα, γυροῦν ρακένδυτοι, ἐπιπόλυτοι, ἀπελπίστικα ἄβλοιοι καὶ κατοικοῦν μέσα στίς ἱσιμπες (σπίτια ἀπὸ λάσπη καὶ σανὸ) μαζὶ μὲ τὰ κτήνη τους, πάντοτε πεινασμένοι, ἐνῶ οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ κόμματος καὶ οἱ πράκτορες

τῆς Νικαβεντὴ πάντοτε κολοτυμενοί, εὐτραφεῖς, μὲ αὐτοκίνητο γιὰ τοὺς περιπάτους των, ἔχουν στὴ διάθεσή τους τὰ τουριστικά ξενοδοχεῖα μὲ ὅλες τίς ἀνάσεις, ποὺ παρέχει ὁ σύγχρονος πολιτισμὸς.

Στὸν τομέα δὲ τῆς ἐκπαίδευσης μὲ τὴν ἐπιβολὴ ὑπερόγων διδασκτρῶν, οἱ πόντες τῶν ἀνωτέρων τεχνικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ἐκπαιδευτηρίων εἶναι κλειστὲς γιὰ τὰ παιδιὰ τῶν ἐργατοαγροτῶν. Ἔτσι δημιουργεῖται μιά καινούρια ἀριστοκρατία ἀπὸ τὰ κομματικά στελέχη καὶ τὴν κυβερνητικὴ γραφειοκρατία μὲ κληρονομικὴ συνέχεια. Ποῦ εἶναι λοιπὸν ἡ κοινωνία χωρὶς οικονομικῆς δικαιοσύνης; Ποῦ εἶναι ἡ κοινωνία τῆς ἰσότητος; Ἀσφαλῶς μόνον στὰ χαρτιά τῶν θεωρητικῶν καὶ τῶν ἀερολογιῶν τῶν ἰνιστρογύρων. Κι' ἐκεῖ μόνον γιὰ νὰ δικαιολογηθεῖ ἡ πρωτόφαντη περιφρόνηση τῶν στοιχειωδῶν δικαιωμάτων τοῦ πολίτη, τὰ «αεργα τῆς Σιβηρίας, οἱ ἀναριθμητὲς δολοφονίες καὶ ἡ ἐπιβολὴ τῆς πὶο στυγνῆς δικτατορίας. Γιὰ νὰ δολοφονήσουν τὴν ἀληθινὴ δημοκρατία καὶ νὰ ἐπιβάλουν τὸ στυγνὸ τους ὀλοκλήρωτισμό, κηρύσσουν τὴν ἰδέα τῆς δῆθεν οικονομικῆς ἰσότητος. Καὶ ἐν ὀνόματι αὐτῆς ἐπιβάλλει στὸ ρωσικὸ λαὸ, ὅπως πασχίζουν νὰ ἐπιβάλουν καὶ σ' ἑμᾶς, τὸ καθεστῶς αὐτὸ τῆς πρωτοφανοῦς ἀνισότητος, ποὺ γιὰ νὰ στερεώσουν, ἔβασαν ὑπὸ διαγωγὸν κάθε ἐκδήλωση ἀτομικῆς πρωτοβουλίας, ὑπογραφεύοντας τίς ἐργατοαγροτικὲς μᾶζες νὰ δουλεύουν πραγματικοὶ ἐλιτωτες, γιὰ τὴν ἀνάσεις τῆς κομματικῆς ὀλιγαρχίας, ποὺ ὑποκατέστησε καὶ σὲ πολλὰ σημεία ἔξεπέρασε τοὺς βογιάρους καὶ τοὺς θεουράχες τοῦ Τσαρισμοῦ.

ΣΤΡ. ΒΑΣΙΛΟΣ ΜΙΧΑΗΛ

Οἱ περιπέτειες τοῦ Ἀναξίμανδρου

Η ΕΠΕΤΕΙΟΣ

Ὦ! Μούσα! σήμερον εἶναι ἐπέτειος νίκης ἐκείνης ἧτις ἐδόξασεν τὸ ἀμαράμιλλον τῆς Ρωμηοσύνης.

Ἦγουν ὡς σήμερον πάντες οἱ Ἕλληνες ἀναφανδὸν εἶπον τὸ «Ὅχι!» καὶ νίκας ἔβρεψον...σαρραυχηδόν.

Ὅτω παρέσχον εἰς τὴν ὑψηλίον δαίγματα κλέους πρὸς δὲ ἀπέδειξαν πῶς εἶν' ἀπόγονοι τοῦ Περικλέους.

Καὶ ὅτι μάχονται κατὰ τῆς βίας ἀπὸ αἰῶνας ποιοῦντες πάντοτε καὶ Θερμοπύλας καὶ Μαραθῶνας.

Κι' ὅπως τὸ πάλαι εἶχονεν Σούλια, Διάκουσ, Μανιάκι, τὸ τεσσαράκοντα ἔχει τὴν Πινδόν καὶ τὸν Δαδάκη.

Καθ' ὅσον ἅπαντα συνθέτουσ πλήρως μίαν ἱστορίαν ἧτις ἐδόξασεν τὴν ἀκατάβλητον ἐλευθερίαν.

Καὶ ἀριθμοῦντες τὰς ἀπεράντους δόξας ἐκείνας ἤδη προσθέτομεν Βίτσια καὶ Γράμμους στὰς Τρεμπεσίνας.

Καὶ θὰ νικῶμεν καὶ πάντα θάχωμεν τὸν πρῶτον θάκον καθὶ ὅσον ἔχομεν εἰς τὸ πλευρὸν μας τὴν Θεοτόκον!

Ο ΑΝΑΞΙΜΑΝΔΡΟΣ
(Διὰ τὸ πιστόν)
ΣΠΥΡ. ΔΕΜΕΝΑΓΑΣ

ΣΤΙΣ ΗΜΕΡΕΣ ΤΟΥ 1940-41

ΓΕΝΙΚΗ Η ΘΥΣΙΑ

Στὸ νοσοκομεῖο. Ἔνας δεκανέας μὲ μιά πληγὴ στὸ στήθος. Τὸν εἶχαν προτείνει γιὰ τὸν πολεμικὸ σταυρὸ. Ὅταν χαμογελῶντας τοῦ εἶπαν:

— Ἐσὺ τὸ φόρεσες κίβλας τὸ παράσημο στὸ στήθος. Τί θέλεις ἄλλο;

Ἀπάντησε:

— «Τὶ νὰ τὸ κάνω τὸ παράσημο, ποῦμεινε τὸ ἔργο μου ἡμιτελὲς ἀπ' αὐτὸ τὸ καταραμένο τραῦμα;»

Τὸ ἔργο μου! Ὁ δεκανέας σὲ τρεῖς λέξεις ἔβασε τέλεια ἑκφραση στὸ πνεῦμα τοῦ στρατοῦ τῆς πρώτης γραμμῆς. Ἔργο προσωπικὸ γιὰ τὸν καθένα ὁ πόλεμος καὶ ἡ ὑπόθεσις τῆς Πατρίδος.

ΦΙΛΟΤΙΜΙΑ

— «Γιατί, συνάδελφε, δὲν μπαίνει στὰ γερμανικά αυτοκίνητα, παρὰ ταλαιπωρεῖσαι στὴν ἀτέλειωτη ταξοπορία;» ὥπτησαν ἕνα πεζοπόρο τραυματία μας, ποὺ μὲ τὰ δαβλία στὸ γέφυρο καὶ ἀκουμπώντας σ' ἕνα εὖλο κατέβαινε κουτασινοῦντας κατὰ τὴν ἀποχώρηση τοῦ στρατοῦ μας ἀπὸ τὸ μέτωπο.

— «Ντροπὴ!» ἀπάντησε ἐκεῖνος. «νὰ ξεπέσαμε τόσο χαμηλά. Προτιμῶ νὰ πέσω στὸ δρόμο, παρὰ νὰ συνταξιδεῖω μὲ τοὺς βαρβάρους!»

Ο ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

«Η πόλις βασιλεύει κι' όπισω παραγέρει
Μήτε κουράδι στο βουνό,
μήτε καρδί στο γαλάδι,
μήτε ζευγάς στον κάμπο»
(Λασηθιώτικη παροιμία)

Θέλουν να πούν, πώς με τὸ Νοέμβριο αρχίζει γιὰ καλά ὁ χειμώνας. Τὸ χιόνι ὅταν τὸ ρώτησαν πότε θ' ἄρθη, εἶπε:
«'Αν δὲν ἔρθω τῶν Ταξιαρχῶν,
τ' Ἄη-Φιλίππου θὰ εἶμαι αὐτοῦ».

Γι' αὐτὸ καὶ τὰ πρόβατα κατεβαίνουν ἀπὸ τὰ βουνὰ καὶ οἱ τσοπαναρέοι πιάνουν τὰ χειμαδιά. Οἱ Βλάχοι ἔστησαν τὰ μαντριά καὶ εὐχονται —τ' Ἄη Γιωργίου νὰ φέξ'— δηλαδὴ ὥραια εἴμαστε τώρα, καλὴ Ἄνοιξη νὰ μᾶς ἔρθῃ.

Οἱ καρaboκύρηδες ἐξάλλου πένονται τὰ μέτρα τους κι' αὐτοῖ, ὅπως κι' οἱ ζευγίτες, πὺ μεσιάζουν τώρα τὴ σπορὰ τους. «Μεσοσπειραν, μεσόφαγαν, μισόχουν νὰ περάσουν». Γι' αὐτὸ καὶ λένε τὸ Νοέμβιο μεσοσπορίτη.

Στὶς 21 τοῦ μηνὸς μάλιστα, πὺ εἶναι τὰ εἰσόδια τῆς Θεοτόκου—τῆς Παναγίας, τῆς Μεσοσπορίτισσας, ὅπως λένε— ὁ γεωργικὸς κόσμος γιορτάζει καὶ πᾶνε στὴν ἐκκλησιὰ σπόρους νὰ τοὺς εὐλογήσουν οἱ παπάδες. Στὰ σπιτία μαγειρεύουν τὰ πολυσπόρια — υποουμπουρέλια— δὲν τρώνε κρέας, ἀλλὰ ψαρικά καὶ δὲν δουλεύουν ὅλη τὴν ἡμέρα.

Τώρα τὸν Νοέμβριο κανένα πουλὶ τοῦ καλοκαιριοῦ δὲν θρίσκειται καὶ τὰ χειμωνιάτικα γεμίζουν τοὺς σάκκους τῶν κυνηγῶν. Μὰ οἱ κυνηγοὶ θρίσκουν τὸ μετὰ τοὺς ἀπὸ τὶς γυναῖκες τους, πὺ αὐτὲς τώρα ἐν ὄψει τοῦ χειμῶνα θέλουν ἔλαι γιὰ τὴν παρασιτιά κι' ὄχι λαγούς καὶ υπεκάτσες. «Ἐχουν δέβαια δίκιο γιατί
«Νοέμβρη ἔλαι μάζευε
γιὰ νάχως τὸ χειμῶνα».

Ἡ «Ἄη-Ἀντρέας ἔρχεται
καὶ τὸ κρύο ἄντριάνεται».

*Ἄη-Ἀντρέα ἢ Ἄγιαντρέα λένε σὲ πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος τὸ μῆνα ἀπὸ τῆς γιορτῆς τοῦ Ἁγίου, πὺ ἔρχεται στίς 30 Νοεμβρίου. Καὶ ὅταν κάποτε ρώτησαν τὸ Βλάχο

χο πότε κούωσε εἶπε:
«Ἄστοῦ κοντά τ' Ἄγιαντρέου
τοῦ Γέρω Νικολάου».

Ἡ ὅπως λένε οἱ Κεφαλωνίτες στίς «30 καὶ τ' Ἄγιαντρέου,
στίς 6 τοῦ Νικολάου».

Στὶς 8 Νοεμβρίου εἶναι ἡ γιορτὴ τῶν Ταξιαρχῶν, γιορτὴ τῶν στρατιωτικῶν, πὺ γιορτάζεται σὲ κάθε τόπο μὲ ἀνάλογα ἔθιμα. Μὰ ἀπὸ τὶς 14 τοῦ μηνὸς τ' Ἄη-Φιλίππου κι' ὕστερα, ἀρχίζει τὸ σαραντάμερο κι' ὁ κόσμος ἀποκρεῖται γιὰ τὰ Χριστούγεννα. Παρέες, παρέες τὰ θράβια αὐτὰ μαζεύονται γύρω στὸ τζάκι κοπέλλες νέοι καὶ γέροι γλεντοκοποῦν καὶ ἀποκρεῖνται. Ὅμως οἱ ζευγίτες ἔχουν φόρτα δουλειὰ καὶ δὲν ἔχουν καιρὸ γιὰ γλέντια καὶ χασουέρια. «Ἀκόμα κι' ὁ Ἄη-Φίλιππος πὺ ἦταν κι' αὐτὸς καλὸς γεωργὸς τῆς γιορτῆς του δὲν τὴν κράτησε κι' ἀπόκρεψε σὲ χωράφι του.
«Κι' ὁ φτωχὸς ὁ Φίλιππος,
σὲ χωράφι ἀπόκρεψε».

Ἄλει ὁ στωχὸς κόσμος.

Τώρα τὸ σαραντάμερο ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα στὰ χωράφια γυρίζουν οἱ καλόγεροι μὲ ἱερές καὶ θαυματουργὰ εἰκόνες καὶ ἀγιάζουν τὰ σπιτία καὶ τοὺς χριστιανούς γιὰ νὰ βρεθῶν τὰ Χριστούγεννα ἐξαγνισμένοι καὶ ἀγιασμένοι.

Μὰ πὺ νὰ γράσουμε ὅλα τὰ λογογραφικὰ τοῦ Νοεμβρίου! Ὅμως ἂς ἀναφέρουμε λίγα ὀνόματα τοῦ μηνὸς. Ὅπως γράψουμε παραπάνω τὸν λένε Μεσοσπορίτη—Ἄγιαντρέα, μὰ τὸν λένε καὶ Ἄη Ταξιαρχῆ—Ἄη Φιλίππου—Κρατσομηνά—Βροχάρη — Ἀνακατωμένο (γιατὶ ἀνακατώνεται ὁ καιρὸς)—Μεβυστὴ κ.λ.π. Τὸ ὄνομα Νοέμβριος εἶναι Ρωμαϊκὸ NOVEMBER — ἀπὸ τὸ NOVEM=έννεα. Πράγματι σὲ τὸ Ρωμαϊκὸ ἡμερολόγιο ὁ Νοέμβριος ἦταν ὁ ἕνατος μῆνας τοῦ χρόνου.
Γ. ΠΑΠΑΛΙΑΚΟΣ

ΣΤΑ ΦΤΕΡΑ
τῆς Δόξης

Τὸ ἘΠὸς τῆς 1940
μὲ χρονολογίαν

28.10.40 :
ΟΧΙ. Ἱταλικὴ Εἰσβολή.
10.11.40 :
Ἑλληνικὴ ἀντεπίθεσις Πίνδου.
16.11.40 :
Πρωθήσις εἰς Β. Ἡπειρον.
22.11.40 :
Κατὰληψις Μοράβα, Ἰβάν, Κορυτσᾶς, Λεσκοβίκι κ.λ.π.
24.11.40 :
Κατὰληψις Μοσχουπόλεως.
30.11.40 :
Κατὰληψις Πόγραδετς.
4.12.40 :
Κατὰληψις Πρεμετῆς.
6.12.40 :
Κατὰληψις Ἁγ. Σαράντα.
7.12.40 :
Κατὰληψις Δελβίνου.
8.12.40 :
Κατὰληψις Ἀργυροκάστρου.
23.12.40 :
Κατὰληψις Χειμάρας
9.1.41 :
Κατὰληψις Κλεισούρας.
15.3.41 :
Ἀπόκρουσις Ἐαρινῆς Ἐπιθέσεως τοῦ Μουσαλίνη.
6.4.41 :
ΟΧΙ. Γερμανικὴ Εἰσβολή.
9.4.41 :
Προέλασις Γερμανῶν καὶ κατὰληψις Θεσβόνικης. Ἐποποιία τῶν ὀχυρῶν μας.
14.4.41 :
Συμπτύξις στρατευμάτων μας ἀπὸ Β. Ἡπειρον πρὸς ἀποφυγὴν κυκλώσεως.
24.4.41 :
Μάχη πλησίον Θερμοπυλῶν.
27.4.41 :
Ὁ Ἀγγυλωτὸς ὑφώνεται στὴν Ἀκρόπολι.
21—31.5.41 :
Μάχη τῆς Κρήτης.
1941—1944 :
Τὰ Ἑλληνικὰ νεῖατα, τὸ Ναυτικὸ καὶ ἡ Ἀεροπορία συνεχίζουν τὸν ἀγῶνα παρὰ τὸ πλεῖρον τῶν συμμάχων εἰς Μ. Ἀνατολήν, Τύνιδα, Ἱταλίαν καὶ Νησιὰ Αἰγαίου.
12.10.44 :
Ἀπελευθέρωσις Ἀθηνῶν.

ΔΝΕΚΔΟΤΑ

ΔΕΝ ΧΡΕΙΑΖΟΤΑΝ

—Φαίνεται πὺς αὐτὸς ὁ γκρεμνὸς εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνος, παρατηρεῖ ὁ περιηγητής. Περιεργὸ πὺς δὲν δάξουν κανένα σημά γιὰ νὰ προσέχῃ ὁ κόσμος.

—Βέβαια, εἶναι ἐπικίνδυνος, ἀπαντᾷ ὁ ὁδηγός. Εἶχαν ὅμως ἐπὶ δυὸ χρόνια στή μὲνη μιά πινακίδα καὶ κανεὶς δὲν ἔπεσε μέσα. Ἐτσι λοιπὸν τὴν ἔβγαλαν σὰν ἀχρηστὴ!

ΦΟΒΗΘΗΚΕ!!!

κ. Ἀτυχιῆς: (Ἄπ' τὸ τηλέφωνο). Ἄκου Νικόλα, εἶδες στὴν ἐφημερίδα τὴν ἀγγελίαν τοῦ θανάτου μου;

κ. Προληπτιῆς: (παραγμένος). Ἄπὸ πὺς πλεωονεῖς;

Τὸ ἔθνος ὑπέικων εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Μακαριωτάτου προσφέρει ὡς ἐλάχιστο δεῖγμα τιμῆς καὶ ἀγάπης πρὸς τοὺς συμμοριοπληκτικούς τὸ δέμα τοῦ ἐπαναπατρισμοῦ τῶν.

ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΑΙ ΚΟΝΤΑ ΜΑΣ

Η ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ Ο.Η.Ε.

Συνοδευόμενοι από τόν Διτήν ΒΧΙ)Γ.Ε.Σ. Ταξίαρχον κ. Μπαϊρακτάρη τόν Γεν. Στρατηγόν κ. Έξαρχον και πολλούς φωτοεπίδοτους έπισκέφθησαν την Μακρόνησον τήν 7)10) 49 7 μέλη τής Βαλκανικής Έπιτροπής του Ο.Η.Ε. ως και ο Έλλην μέλος - σύνδεσμος κ. Λεόπουλος. Οι Ξένοι μας άπεβιδάσθησαν εις τό Β' ΕΤΟ γενόμενοι ένθουσιωδώς δεκτοί από τους στρατιωτάς. Τήν μεσημέριαν παρεκάθησαν εις νεύμα εις τήν Λέσχη 'Αξιωματικών όπου τούδε έδόθη ή εύκαιρία ν' άκούσουν ένα έκλεκτόν μουσικόν πρόγραμμα από τά καλλιτεχνικά συγκροτήματα του Τάγματος. Μετά ταύτα οι έπισκέπται περιεργάσθησαν τόν καταυλισμόν. Ξετάσαντες τούδε δρομε διαβίωσης τών στρατιωτών. Τό απόγευμα κατηβύθησαν εις Α' Ε.Τ.Ο. και Ε.Σ.Α.Ι. όπου τούδε έδόθη ή εύκαιρία νά συνομιλήσουν μετά τών ιδιωτών και νά διαπιστώσουν τό ύψηλόν ένθικόν φρόνημά των και τάς άρίστας συνθήκας τής διαβιώσεώς των. Έν συνεχεία τά μέλη του κλιμακίου έπισκέφθησαν τό Γ' Κ.Π.Α. και τό Γ' Ε.Τ.Ο. όπου έβασαν κατά τήν ώσαν τής Έθνικής και 'Ηθικής Άγωγής. Άκολούθως εις γενικήν συγκέντρωσιν του Τάγματος ώμίλησεν δι' όλίγων ό Δι)τ)ς ΒΧΙ)ΓΕΣ Ταξίαρχος

κ. Μπαϊρακτάρης. Έν μέσω ένθουσιωδών έκδηλώσεων τών στρατιωτών.

Μετά τόν λόγον του κ. Διευθυντού οι Ξένοι μας έπισκέφθησαν τόν καταυλισμόν και κατόπιν. προπευτόμενοι ένθουσιωδώς υπό τών στρατιωτών, άνεχώρησαν με τάς άρίστας τών έντυπώσεων.

Τά μέλη τής Βαλκανικής Έπιτροπής του Ο.Η.Ε. άκούουν με ένδιαφέρον τόν Δι)τήν ΒΧΙ)Γ Ε.Σ. Ταξίαρχον κ. Γ. Μπαϊρακτάρη. Διακρίνονται έπίσης ο Συν)ρχης κ. Έξαρχάκος και ο Δι)τ)ς του Β', Ε.Τ.Ο. κ. Τζανετάτος

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΣΥΡΟΥ
κ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ

Τήν 5 'Οκτωβρίου ο σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σύρου—Τήνου — Άνδρου — Κέας — Μακρονήσου κ. Φιλάρετος, ο οποίος έχει επίδειξει τώσαν ένδιαφέρον διά τούς άνδρας τής Μακρονήσου, έπισκέφθη τό νησί μας. Ούτως συνοδευέτο από τόν Διευθυντήν τής Θρησκευτικής Ύπηρεσίας Β10)ΓΕΣ Πανοσιολογιώτατον Άρχιμανδρίτην κ. Κυπριανόν Πουλάκον. Ούτοι άποβιβάσθητες εις Β' ΕΤΟ έπισκέφθησαν άμέσως τήν γραφικήν έκκλησίαν του Τάγματος, έν συνεχεία δέ έγένοντο δεκτοί υπό τών συγκεντρωμένων εις τόν πρό τής Λέσχης τών 'Αξι)κών ώρων, στρατιωτών, όπου τούς προσεφώνησεν ο ύπολοχαγός κ. Ράντος και εις όπλίτης. Εις τούτους άνταπήνησεν ο Σεβασμιώτατος κ. Φιλάρετος, τονίσας τήν σπουδαιότητα του συντελουμένου έδω έργου. Άκολούθως ώμίλησε και ο Άρχιμανδρίτης κ. Πουλάκος, μεθ' οί έπισκέπται άνεχώρησαν διά Α' ΕΤΟ συνοδευόμενοι και υπό του Γεν. Στρατοπεδάρχου κ. Έξαρχάκου. Εις προσφώνησιν στρατιώτου άπήνησεν ο Σεβασμιώτατος με

μακρόν ένθικοθρησκευτικόν λόγον, ο οποίος εντοπίσεν έντύπωσιν εις τούς όπλίτας. Περί τό έσπέρας άνεχώρησαν διά τό Γ' ΕΤΟ, όπου εις τήν Λέσχη τών 'Αξιωματικών έγένοντο προσφωνήσεις κατά τήν διάοκειαν του δειπνίου, τό όποιον παρετέθη προς τιμήν του Σεβασμιωτάτου. Τήν επομένην δέ χοροστάτηντος του Μητροπολίτου κ. Φιλάρετου έτελέσθη λειτουργία εις τήν έκκλησίαν του Τάγματος, παρόντων όλων τών Ιερέων τής Μακρονήσου και έδόθη ή εύκαιρία εις τούς στρατιώτας ν' άκούσουν τήν εξαίρετον έμπνευσμένην ένθικοθρησκευτικήν ώμίλιαν του Σεβασμιωτάτου. Τήν μεσημέριαν ο Σεβασμιώτατος προπευτόμενος υπό τών όπλιτών του Γ' ΕΤΟ κατηβύθη εις Γ' Κ.Π.Α. όπου και άνεχώρησε με τάς άρίστας τών έντυπώσεων διά τό ένθικόν φρόνημα και τό θρησκευτικόν συναίσθημα τών στρατιωτών.

Η
ΕΚΚΛΗΣΙΑ
ΕΙΣ ΤΗΝ
ΜΑΚΡΟΝΗΣΟΝ

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΙΤΙΟΥ
κ. ΜΑΚΑΡΙΟΣ

κεί, ο ηγούμενος τής Μονής Κίκκου κ. Χαροσίσιμος ο κ. ζωδ. Λεβίδης, μέλη τής Έθναρχίας και ο γνωστός Κύπριος δημοσιογράφος κ. Καραμάνος έπεβιδάσθησαν εις τό Γ' Κ.Π.Α. όπου και κατηβύθησαν εις τό Γ' ΕΤΟ όπου τούδε υπεδέχθη ο Δι)τ)ς του Τάγματος κ. Άσ. Καράγεωργας. Μετά τήν έπίσκεψιν του

καταυλισμού και τών έργων του Τάγματος, εις συγκέντρωσιν τών στρατιωτών άπαντών εις προσφώνησιν όπλίτου, ώμίλησεν έν μέσω φανηριωδών έκδηλώσεων ο Σεβασμιώτατος κ. Μακάριος, αναπτύξας τούς άγώνας του Κλήρου και του Λαού τής Κύπρου διά τήν ένωσην.

Μετά ταύτα οι Ξένοι μας κατηβύθησαν εις τήν έκκλησίαν του Γ' ΕΤΟ όπου ανέπεμθη δέησης προς τόν Ύψιστον και έν συνεχεία έγευμάτισαν εις τήν Λέσχη τών 'Αξιωματικών. Τήν 1.30' μ. μ. άνεχώρησαν εις τό Α' ΕΤΟ όπου εις προσφώνησιν στρατιώτου άπήνησε πάλιν ο Κιτίου κ. Μακάριος, όστις έξήρε τό ένθικόν φρόνημα τών Μακρονησιωτών και ένότισε τήν πεποιθήσιν του διά τήν ένωσην. Τέλος υπό τάς ζωτωκραυγάς τών στρατιωτών και τάς ζωπράς εύχάς των διά τήν ένωσην, και άφού παρέμειναν έπ' όλίγον εις τήν Λέσχη 'Αξιωματικών, κατηβύθησαν εις τό Β' ΕΤΟ όπου τούδε υπεδέχθη ο Δι)τ)ς του Τάγματος κ. Γ. Τζανετάτος.

Μετά ταύτα δι' έμπνευσμένου πατριωτικού λόγου του ο Κιτίου κ. Μακάριος άπήνησεν εις προσφώνησιν στρατιώτου και είτα, με τάς άρίστας τών έντυπώσεων, οι έκπρόσωποι τής Κύμας άνεχώρησαν διά Λαύριον.

Ο
ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΟΥ Γ.Ε.Σ. ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ κ. ΚΟΣΜΑΣ
ΠΑΡΑΔΙΔΕΙ ΟΠΛΑ
ΕΙΣ ΝΕΟΥΣ ΜΑΚΡΟΝΗΣΙΩΤΑΣ ΜΑΧΗΤΑΣ

Στις 21/10/49 η Μακρονήσος έζησε μία από τις συγκινητικότερες μέρες. Στο εύρυθ γήπεδο του Α' Ε.Τ.Ο. μαζεύθηκαν όλα τα Τάγματα για να χαιρετίσουν τα διαλεκτά παλληκάρια που ξεκινούσαν, συντεταγμένα σε τέσσερα μάχιμα Τάγματα, για τη μεγάλη μάχη της Ελλάδος.

Τα μεγάφωνα από το πρωί γέμισαν τον αέρα με τους ρωμαλέους ρυθμούς πατριωτικών εμβατηρίων και θουριών, οημουργώντας μια ηλεκτρισμένη και εορταστική ατμόσφαιρα. Ο Ραδιοφωνικός Σταθμός Μακρονήσου έχει συνδεθεί με τον χώρο της τελετής και μεταδίδει με τα ερτζιανά κύματα την μεγαλοπρέπεια και τον χειμαρρο του ένθεου ασμού στα πέρατα της Ελλάδος.

Η ώρα είναι 7 π. μ. Οι ήλιοφημένοι άνδρες της αποστολής με υπέρηφανο το κεφάλι και καθαρή την ψυχή, συναδεδεμένοι από αντιπροσωπείες όλων των Ταγμάτων και των ανηλικών του Κέντρου Διαπαιδαγωγικής του Γ. Κ.Π.Α., καταφθάνουν στο χώρο συγκεντρώσεως κάτω από τους ήχους των φιλαρμονικών και παρατάσσονται στο γήπεδο προς έπιθεώρηση. Αντιπροσωπεία πολιτών του Ε.Σ.Α.Ι. έρχεται κι αυτή για να παρακολουθήσει την τελετή και να καμαρώσει τα θασπάρια της Μακρονήσου.

Δύο χιλιάδες άνδρες! Δύο χιλιάδες ζεύγη φεγγόβλα μάτια, γεμάτα από Έλληνικό φως, ατενίζουν ανήσυχα, νευρικά προς την εξέδρα. Ο αρχηγός του Γ.Ε.Σ., στρατηγός κ. Κοσμάς δεν άργει. Η ώρα είναι 10.30'. Η Ελλάδα, ο έθνικός μας στρατός, έρχεται με έναν από τους πιο αξίους ηγέτες του να δώσει τον άραδα να της τιμής, στα παιδιά που πλανήθηκαν κάποτε. Συνουδείται από τον ένσαρκωτή και πρωτεργάτη της Μακρονήσου Ταξίαρχο κ. Γ. Μπαϊρακτσή, τον Γεν. Στρατοπεδάρχη κ. Ξεραχάκο, τον Καθηγητή του Πανεπιστημίου κ. Φωτεινό, τον ακαδημαϊκό κ. Μελά, από Έλληνες δημοσιογράφους και άλλους

επίσημους. Ο Αρχηγός έπιθεωρεί τα παρατεταγμένα Τάγματα και κατόπιν παραδίδει συμβολικά από ένα όπλο σε τέσσερες στρατιώτες, εκπροσώπους της αποστολής. Οι στρατιώτες παίρνουν γεμάτοι συγκίνηση τα σύμβολα της εθνικής μας ισχύος, ενώ ύπσρχονται στον Αρχηγό, και δι' αυτού στην Ελλάδα, να τα τιμήσουν, όπως και οι άλλοι σύνδελφοί τους. Σε λίγο τα ξαναγεννημένα Έλληνόπουλα μιλούν στον Αρχηγό, στους επίσημους. Τρεις στρατιώτες εκπροσωπούν των Ταγμάτων της Μακρονήσου προσφωνούν τους έπισκέπτες τους. Τους εξομολο

αλλά θρυλικά Τάγματα της Μακρονήσου. Σας φέρνω το χαιρετισμό του Αρχιστρατήγου και σας υπόσχομαι πως γοηγορα όλοι θα δρεθίτε φρουροί των βορείων συνόρων. Μετά τόν λόγο του Αρχηγού έγινε παρέλασις των ανδρών. Έτσι δόθηκε η ευκαιρία στην Στρατιωτική Ήγεςια μας να παρακολουθήσει τα αποτελέσματα της εδώ στρατιωτικής εκπαίδευσως, την τάξη, την πειθαρχία, και το ήθος του Μακρονησιώτη στρατιώτη.

Μέσα στον ίδιο ένθουσιασμό και την ίδια εορταστική ατμόσφαιρα παρετέθη γεύμα στους έπίσημους στη Λέσχη του Α' ΕΤΟ. Ήτοι τα καλλιτεχνικά συγκροτήματα συνήρπασαν κυριολεκτικά τους ξένους μας με την απόδοσή τους. Κατά την διάρκεια του γεύματος έτεκράτησε μία πρωτοφανής έθνική ατμόσφαιρα και ένθουσιασμός. Άρκει να γραφεί ότι όχι μόνο ο γηραιός καθηγητής κ. Φωτεινός και ο ακαδημαϊκός κ. Μελάς αλλά και αυτός ο Αρχηγός έσυραν με την σειρά τους τον Καλαματιανό αποδεικνύοντας έτσι την γαρά και την ικανοποίησή τους που άλλωστε ήτο έντονα ζωγραφισμένη και στα πρόσωπά των. Αργότερα, καθώς τα πλοία έπαιρναν τους νέους καρπούς της ένθουφελούς Μακρονησιώτικης ποσπαθείας, δύο λέξεις κυριαρχούσαν στην ατύσφαιρα τού νησιού.

Η εύχή στο «Καλό» και η Έθνική αξίσιος των αναχωρούντων προς αυτούς που έμεναν, ζωντανεμένη στη στεντόρεια κραυγή «Σας περιμένουμε».

Ο Αρχηγός του Γ.Ε.Σ. αντίστράτηγος κ. Γ. Κοσμάς, ενώ παρακολουθεί την παρέλαση των όπλισθέντων Μακρονησιωτών

Σκέψεις

ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΟ ΜΑΚΡΟΝΗΣΙ.

Ο «Αδρίας» το περίφημο ποσάτι της γραμμής περνά τούτη τη στιγμή το θαλάσσιο διάδρομο, που χωρίζει, το Μακρονήσι από το Λαύριο. Είναι η ώρα 9 και πλέομε με ταχύτητα γύρω από 12 μίλλια. Άκουμπισμένοι στην κουπαστή έχω αντικρυ μου το νησί θρόλος.

Νύχτα ήρεμη, γλυκειά, έγνοιουστη. Τ' άστέρια της σαν διαμάντια προσεγμένα από τον τεχνίτη τους, θαλμένα σε ξεχωρη και έπιμελημένη θέση λάμπουν δίχως να χλωμιάζουν από το γαλακτερό φως του φεγγαριού. Η σελήνη στην πιο ώραια φάση της, τρεις τέσσερες μέρες πριν από την πανσέληνο φωτίζει τον γυμνό σου δράχο με το γλυκό εκείνο φως που δείχνει το μακρινά πλησιέστερα.

Μακρονήσι με τον παλιό σου θρόλο και την τριωνή σου ιστορία. Συχώρα μου την αδιακρισία. Ο' άνασκαλίσω ίσως άθελά σου το χρονιούλαπο της ιστορίας σου. Θά γυρίσω πίσω άρκετους αιώνες άκά-

λεστος έρευνητής των μυστικών σου. Χρόνια πολλά πριν... βάταν μια νύχτα όχι και σαν και τούτη. Η θάλασσα όχι γραμμή γαλάζιου όπως η τριωνή. Φουρτούνα, γαλασμός όλόγυρα, παντούθε. Κλειστός ο ουρανός. Θολή ή ατμόσφαιρα. Τα λιγοστά καράβια των Έλληνικών έπιστρέφουν από το πολεμικό πανηγύρι της Τροίας. Θαλασσοδαρμένα με τα ξάρτια θουφαλα αναζητούν ξηρά να ξεποσάσουν για λίγο. Σάν από μηχανής Θεός ξεπροβάλλει ο δράχος του Μακρονησιού. Τα μάτια των ναυτικών γεμίζουν έλπίδα ή φυχή τους αγαλλιά. Κάποιο άπάνεμο λιμανάκι στη βορεινή πλευρά τους φιλοξενεί. Μαζί τους και ο Μενέλαος έχοντας σιμά του την έπιτόλαιη και άπιστη σύζυγο. Παίρνουν ένα άνηφορικό μονοπάτι ζητώντας κατασφύγιο. Μια σπηλιά στο δρόμο τους είναι ό,τι γυρεύουν. Χώνονται για να περάσουν τη βραδιά τους. Κι' ενώ άπ' όξω ή κακόγυμη βραδιά όσο φυχή και χειροτερεύει, από μέσα άκούγονται οι λυγμοί της ώρας «Έλένης, που χύνει τα πρώτα δάκρυα της μεταμέλειας. Η πρώτη συγγνώμη τότες πάνω στο βόαχο σου. Να ό θρόλος σου.

Και περάσανε χρόνια στην άφάνεια από τόσες χρόνια πολλά, ώσπου ήρθαν τα τριωνά.

Και ή μοίρα σε ξαναφέρει στην έπιφάνεια, σου ξαναδίνει ζωή, προορισμό. Ξαναγίνεσαι και πάλι τόπος συγγνώμης. Τα παραστρατημένα παιδιά της Ελλάδας βρίσκουν πάνω στους δράχους σου, θαλπωρή, φως, ζεστασιά. Γίνεσαι αντίκειμενο θαυμασμό ένός ολόκληρου κόσμου που με βασταγμένη την άνάσα του παρακολουθεί το τιτάνιο έργο που γίνεται άπάνωθε σου.

Καινούργιο αίμα πύρινο ξεχύνεις από τις πλαγιές σου, σ' άνίκητους μαχητές που δημοίοι τους δεν ύπάρχουν.

Από τα σπλάχνα σου ξεχούθηκε ένα 596 Τάγμα που έγγραφε με φωτεινά γράμματα, σελίδες δόξης και ήρωισμού Κι' (Συνέχεια εις την σελίδα 28)

ΝΥΝ
ΥΠΕΡ ΠΑΝΤΩΝ
Ο
ΑΓΩΝ

28

Ο
Κ
Τ
Ω
Β
Ρ
Ι
ΟΥ

1949

ΣΑΝ
ΑΝΤΡΕΙ

Αυτό κρατάει ανάλαφρα
το από του κόσμου τη
αυτό το λόγο θα σ'ας
Μεθύστε με τ' άθανάτο
1 Νοεμβρίου 1940

Η ΕΛ

Δέν έσκυψε, "Οχι! Στι
κυπαρίσσι, με μέτωπο
Νίκες πολίες και νέες
της θύμησής της φώτιο

Μ' άτρόμητη σ'α δράχο
τ' άρματα άδράχνηι στο
και δάφνες πλημμυρούν
και πλημμυρούν την κόμ

Και ν'α καινούργιοι Περ
ξαναγεμίσαν τ'α θουνά
—'Αρχάγγελοι, πού μ'
και διόχνουν του άπλησ

"Ω 'Ελλάδα, άστέρι πολ
σκιαγμένοι οι κόσμοι
Σ'αν πύρινη γραμμή τό
πού θ'α τούς φέρει στη

Α
ΤΗΝ ΖΩΗ ΤΟ

'Από τ'ο «Σία και 'Αράξαμε» πού ά-
νέβασε τ'ο Γ' Εί.Ο.

'Από την αναχώρησιν της τελευ

ΑΙ ΠΡΩΤΑ ΩΜΕΝΗ...

...ς στην άνεμοζάλη,
...πρεσβυτικό κεφάλι·
...δέν έχω άλλο κανένα :
...οσί του Εικοσιένα !

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΛΑΔΑ

...οντή της άπειλης
...μένο έσάθη,
...γώνες άνισους
...ζανά τὰ δάθη.

...καρδιά
...ρά της χέρια...
...στράτες της
...ς άστέρια...

...χοι, άκρίτες, κλέφτες
...τὰ λαγκάδια·
...τή ρομβαία όρμάνε
...κουρσάρου τὰ κοπάδια.

...σ' Έσένα πάλι
...ν τή θολή ματιά τους.
...ο δείχνει
...την λευτεριά τους.

ΜΙΧ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

Ο ΝΗΣΙΟΥ ΜΑΣ

...άποσταλής Μακρονήσιωτών.

ΥΠΕΡ
ΤΗΝ ΝΙΚΗΝ
Η
ΔΟΞΑ

28

Ο
Κ
Τ
Ω
Β
Ρ
Ι
ΟΥ

1940

'Από τόν έορτασμόν του «ΟΧΙ!»
είς τας Στρατ. Φυλακάς.